GREGOR. HORSTI D.

DISSERTATIONES MEDICÆ

TRES,

De

NATURA AMORIS, DE NATURA THERMARUM, DE CAUSIS SIMILITUDINIS ET DISSIMILITUDINIS IN FOETU, reſpectu parentum,

ANTEHAC IN ACADEMIA GISSENSI PROPOSITÆ ET diſcuſſæ,

Quibus annexæ ſunt reſolutiones illuſtrium quarundam quæſtionum medicarum.

MARPURGI,

Ex Officina Typographica Caſparis Chemlini,

M. DC. XXVII.

7

Duplica

BRITISH MUSEUM
SALE DUPLICATE
1787

RECTOR

ACADEMIÆ GISSENÆ,

PETRUS FRIDERUS MINDANUS, J. U. D. ET PROFESSOR, LECTURIS S.

NOn ita pridem, poſt novi Collegii Academici conſecrationem, in inclyta facultate Juridica Doctoralem trium præſtantiſſimorum virorum S. Themidos ſacerdotum promotionem habuimus: cui paucis poſt diebus in celeberrima facultate Philoſophica publicus ſolennis actus ſucceſſit: quo octodecim ornatiſſimis juvenibus, & tredecim quidem prioribus Magiſterii, reliquis verò quinq; Baccalaureatus gradus & honores collati. Sed non ſine ſingulari clementiſſimaq; æterni Numinis gratia (præter SS. Theologiæ, quos adventuros, & adeſſe intelligimus Candidatos) Gratioſiſſima, itidemq; Celeberrima nuncjam facultas Medica, tres, genere & virtute præſtantiſſimos, Machaonicæ artis athletas, Dn. Ludovicum Jungermannum Lipſienſem, Dn. M. Melchiorem Schonwelderum Aurimontanum P. L. & Dn. Chriſtophorum Bilitzerum Neoſtadienſem Sileſios, *producit: Quin & nos, totius Academici Senatus unanimi approbatione publicè eos deſignamus, nominamus, ſalutamúsq; digniſſimos, quibus (ob recluſa maximisq; & indefeſſis ſtudiis, laboribus, & peregrinationibus, cum Muſarum, tum totius Philoſophiæ, & ipſius naturæ penetrata myſteria) ſummi, ab ipſo etiam Apolline, tum AEſculapio, vel & Hippocrate, honores & tituli decernantur, conferantur. Præſertim, quod non in*

 ſolo

ſolo pulvere vel otio αὐτοδιδακτικῆς *cujuſdam* θεωρίας *deliteſcere volueriut, ſed & in aëre verſari, ac in certaminibus Academicis, Olympicis illis longè majoribus, hoc eſt, diſputando, reſpondendóq; ſe oſtendere, practicam manum adhibere, & juxta Homerici iſtius Herois elogium excellentes, in variis nationibus viros, pernoſcere eorúmq; mores, & ſcientias combibere allaborarint. Quis enim ignorat* Dn. Ludovicum Jungermannum, *ſingularem rei Botanices indagatorem, ſive, ut Plinius ait, herbarium eſſe, & quidem compluribus jam annis? adeò ut ei antehác, publico ſtipendio, cura & cultura horti Accademici, integro biennio commendata fuerit: ejúsq; rei, ut & totius artis Medicæ non in hac tantum, ſed & aliis celebrioribus Germaniæ Academiis magnam ſibi laudem comparavit. Quomodo &* Dn. M. Melchior Schonwelderus P.L. *ſummam & ſummè quidem in omni re literaria neceſſariam* φιλομάθειαν *in eo comprobavit, quod eum præter Germaniæ, in omnijugis artibus, virtutibus, ſcientiis nulli gentium ſecundæ, etiam Galliæ, Angliæ, Poloniæ, tum facta ad Germanos populares ſuos remeatione, etiam Belgiæ viros omnium facultatum præclaros videre, ſalutare & cum iis, præſertim ſuæ profeſſionis qui eſſent, conferre, & ſic omnem diſcendi rationem inire & proſequi non tæduerit. Vnde ei utriuſq;, tàm Chymicæ (ut nunc vocatur, & maximum ſæpè, quod expertus teſtor, ſui uſum habet) quam Galenicæ Medicinæ ſcientia, admodum præclara contigit. Cui cum aliis quoque ejus competitoribus Anatomicen ſingulari curâ adjunxit. Neque enim minori ſtudio &* Dn. Chriſtophorum Bilitzerum *(ordine quidem tertium, ſed* Sorte *omnibus citra ullum eruditionis aut virtutis cujusq; præjudicium ita locatis) flagraſſe, quâ publicè, quâ privatim & in ſecretioribus congreſſibus comperti ſumus. Tùm & illud, nos omnes, cumprimis verò huic Academiæ addictos, tanquam præclarum grati animi ſymbolum collaudare decet: Quod etſi poſt patrias ſcholas, Bohemiæ, Poloniæ, & in Germania, Francofurtanam, Wittebergenſem, noſtram Gieſſenam, Marpurgen-*

purgen-

purgenſem, *Academias inviſerit: ad hanc ipſam tamen* (*licet omnibus ubiq; acceptiſſimus fuerit*) *reverti*, *& in ea*, *veluti longè omnium ſibi gratiſſimâ optimarum artium*, *linguarum & diſciplinarum officina ſummum laboris meritiq; βραβεῖον petere*, *auferreq; voluerit*. *At verò ne longius eamus*, *Academici hujus actus*, *diem quartam Aprilis*, *D. Ambroſio ſacrum*, *futurum nempè diem* Jovis, *denunciamus: ubi authoritate* Cæſarea & Principali, *ex Collegii Medici decreto*, *in ſolenni Auditorio novo*, *Promotore ritè deſignato*, *viro Clariſſimo*, Dn. Gregorio Horstio, Philoſophiæ & Medicinæ Doctore & Profeſſore ordinario, *tres iſti Dnn. Candidati promeritis honoribus afficientur*. *Ad actum ergò iſtum panægyricum omnes Proceres ac cives Academicos*, *tùm omnes alios Academiæ hujus noſtræ fautores & amicos*, *non modo ad conſpectandum*, *ſed etiam ad* Jehovæ *ſacrum nomen invocandum*, *invitamus: ut ſcilicet divinæ ejus & omnipotenti clementiæ placeat*, *non ſolum hunc actum*, *ad ſuam gloriam*, *Eccleſiæ & Reipublicæ incrementum*, *Dominorumq; Candidatorum multorumq; aliorum ſalutem dirigere*, *ſed & in poſterum Illuſtriſſimum Principem & Dominum*, *Dn.* Ludovicum, Haſſorum Cattorumque Ducem &c. *totamq; Provinciam unà cum hac* Academia *& Republica*, *totoq; adeo* Romano Imperio & Chriſtiano orbe, *ſibi quam commendatiſſimum habere dignetur. P. P. ſub ſigillo Academiæ*,

XXXI. Martii M. DC XI.

 Gregorii

Gregorii Horſtii D.

DISSERTATIO DE

NATURA AMORIS.

IN CONSUETUM penitus & admirandum eſſet toti huic auditorio, ſi quis vel ex hoc ſuggeſto, vel alibi verba faciens, omnium odiis jam dudum expoſitus, adeóque cunctis inviſus, auditores nihilominus haberet frequentes, eorúmque benevolentiam & attentionem protinus & improviſò conſequeretur: eſt enim, neſcio quæ, nobis innata judicii imbecillitas, quâ adverſariorum opera, licet per ſe laudabilia, vituperamus, rejicimus, contemnimus. Verùm ab admiratione ſtatim omnes quieſcerent, ſimul ac intelligerent, Oratorem illum, paulò ante quam in concionem deſcenderet, cum omnibus rediiſſe in gratiam, eorúmque mutuum amorem ſibi præter multorum ſpem & opinionem conciliaſſe, ita ut omnia utrinq; acta, tranſacta, ſepulta. Tanta vis eſt, Auditores, omnium ordinum lectiſſimi, Amoris, qui domat affectus ferociſſimos, copulat diverſiſſimos, jungit inimiciſſimos, ita ut Leo Bizantius legatus, populo Athenienſi tumultuanti pacem ſuaſurus, poſtquam obeſa ſua conſtitutione, & naturali quadam corporis mole inſolitâ plebeis riſum moveret, ſcitè docteq; reſponderet: ecquid ridetis; viri Athenienſes? mihi quidem venter prægrandis

Philoſtratus in ſophiſtis.

eſt;

eſt, at uxorem ſi conſpiceretis meam, mulierem videretis longè pinguiſſimam: tales ac tantos, cum ſumus concordes, mutuoq; amore fruimur, parvus admodum lectus capit, diſcordes vero ne tota quidem civitas. Dictum profectò egregium & loco & tempori mirum in modum accommodatum. Ut enim odium cauſa eſt diſſolutionis, ita amor animos, cætusque hominum copulat diſſentientes conciliat, diverſos conjungit & unit. Hinc rectè Poëta: *Horat.*

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulſus querimoniis
Supremâ citius ſolvet amor die!

Non autem amor uniuſmodi eſt, quam ob cauſam latiſſimus differendi campus ſeſe offert, ubi in amæniſſima Muſarum vireta divertimus, ut inenarrabili varietate ex floribus paſſim creſcentibus coronas conficiamus, non ſolùm ornatus gratia, ſed ut fragrantiâ ſuâ nos reficiant & appetitum noſtrum cognoſcendi mirâ ſuavitate impleant. Quocircà cum pro more Academico dicendi partes hoc tempore, atq; hoc loco mihi commiſſæ ſint, argumentum hoc minimè alienum, ſed huic inſtituto accommodatiſſimum eſſe judico, cùm quod à Medica Profeſſione Amoris tractatio excludi nequeat, tùm quod vix inveniatur materia, quæ tot præſtantiſſimis ingeniis præſentibus, diverſis tamen ſtudiorum generibus dicatis una eademque ratione magis placere poſſit. Vos autem, Magnifice Dn. Rector, Viri Strenui, Reverendi, Conſultiſſimi, Excellentiſſimi, Clariſſimi, Prudentiſſimi, Juvenes Nobiliſs. Doctiſſimiq; per officiosè & amanter peto, ut amabili favore vos amantem de natura Amoris Philoſophicè & Medicè diſſerentem audiatis.

Nullus eſt appetitus, nullum eſt deſiderium, in quo non

præ-

nomine ... oris. præſtantiſſimi quiq; Scriptoras vocabulo Amori fre ſſue-tiſſimè utantur: imò tanta eſt vocis hujus dulcedo in auribus hominum, ut ſanctiſſimi Patres, ſummiq; Theologi res ſacras tractando ab eadem abſtinere nequeant, unde *Ignatius* Amorem ſuum crucifixum dicit. *D. Hieron. in Epiſt. ad Demetriadem* illum prædicat felicem, cui nullus eſt alius, quàm ſolius Chriſti amor: *D. Ambroſ. de fuga ſeculi*, adhortatur Chriſtianos, ut maximè eò reſpiciant, quò amor divinus iiſdem curæ ſit: *D. Aug. ſup. Pſal.* 64. duas deſcribit civitates, Babylonem & Hieruſalem, quarum illam amore præſentis ſeculi, hanc verò amore Dei occupatam fuiſſe pronunciat *D. Gregor. lib.* 16. *Moral. & ſup. Ezech.* etiam firmiter ſtatuit, nos eò propinquiores eſſe Deo, quò magis amorem exercemus. O jugum ſancti amoris, *inquit D. Bernhard in tr. dilige Deum*, quàm dulciter capis, quàm glorioſè laqueas, ſuaviter premis, delectanter oneras, fortiter ſtringis, prudenter erudis. Unguentum ſuave & optimum eſt amor ſummi boni, quo peſtes mentis ſanantur & cordis oculi illuminantur, ait *Baſil. in Hexameron.* Nec; hoc ſufficit; ulterius enim procedimus, à creaturis videlicet ad Creatorem, à finitis ad Infinitum, Deum Ter Opt. Max. ens illud primum, independens, ſimpliciſſimum, perfectiſſimum, in quo & per quod omnia, cui glorioſum Amoris nomen, quamvis non eo modo ut rebus creatis, tùm à profanis, tùm etiam à ſacris Scriptoribus rectiſſimè tribuitur, quam ob cauſam Plato dicit, ex amore Deum totum hoc mundi ſyſtema creaſſe & conſtituiſſe, in quod hominem ad ſui imaginem conditum, tanquam Dominum reliquarum creaturarum poſuit, quod ſignum amoris ineffabilis erga genus humanum nullus eſt qui non ſtatuat. Quid quæſo divinam majeſtatem commovit, ut ſanctos angelos cuſtodes nobis adderet, quam ardentiſſimus amor erga nos homines?

mines

mines? ô altiſſima charitas, ô inexplicabilis amor, quo DEI filius ab æterno genitus in tempore carnem humanam aſſumit, ut nos deperditos proprio ſanguine liberet, ſibiq; cohæredes faciat! Sufficeret profectè ſola generalis providentia totius univerſi, quæ ſanè nō aliunde, quàm ex amore creatoris erga creaturam profluit. Manifeſtum eſt igitur, tam latè patere vocabulum Amoris, quàm latè appetibile Bonum extendi poteſt, unde ſecundum Platonem in *conviv.* amor definitur, quod ſit appetitio, quâ bonum ſibi adeſſe ſemper aliquis deſiderat, ita ut juxta Plotinum *En.* 3. *lib.* 5. *c.* 4. ſit actus animi bonum deſiderantis, quo ſenſu deſiderium pulchritudinis Ficino dicitur: quæ deſcriptiones omnes πρώτως & principaliter de Amore, quatenus homini naturaliter accidit intelliguntur. Quod enim amorem illum immenſum attinet, quod Deus Opt. Max. nos miſeros, & noſtri cauſa res omnes proſequitur, quo item nos ipſi non ex propriis viribus, ſed ope Spiritus ſancti in nobis ex gratia operantis Deum toto pectore colimus ac veneramur, illius tractationem ad forum Theologicum ablegamus: nihil enim præterquam Philoſophicam ac Medicam diſſertationem promittimus. Amor autem qui homini accidit, rectiſſimè *Valeriola lib.* 2. *obſer.* 7. dicitur boni pulchriq; deſiderium, propterea quod Bonum ex Philoſophi ſententia ſit illud, quod omnia appetunt: ut enim imperfectum ad perfectum, potentia ad actum naturaliter inclinat, ita etiam appetitus ingenitâ quadam facultate ad bonum fertur: ad bonum videlicet non ſimpliciter tale, ſed quatenus pulchrum, nimirum per præcedentem cognitionem tale dijudicatum, quia neceſſarium eſt, ut primum ſub ratione pulchri cognoſcamus bonum illud, quod amamus, cum ignoti nulla cu-

Amor qui ſit generatim.

Bonum ſub ratione pulchri appetitur in amore.

B pido.

Ratio ſumitur à nominis derivatione.

pido. Hinc etiam quidam ἔρως quæ vox amorem denotat, ἀπὸ τῆς ὁράσεως, à viſione deducunt, quia viſus ſenſuum eſt præſtantiſſimus, ad rerum cognitionem plurimùm præ reliquis inſerviens, unde amor per oculos influere dicitur, quatenus aſpectus amatæ rei ardorem in animo amantis generat. Revera enim καλὸν ſeu pulchrum dicitur

Pulchrum unde dicatur Græcis.

vel διὰ τὸ καλεῖν, quod provocet animas ad amandum, vel διὰ τὸ κηλεῖν, quia permulcet intuentes. Hinc Medéa repudiata ab Jaſone conqueritur apud Poëtam:

Tunc ego te vidi, tunc cœpi ſcire quis eſſes,
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Et vidi & perii, &c.

Imò ſacrarum literarum monumenta innuunt idem, quâ ratione Propheta *Ieremias cap.* 9. mortem (hoc eſt, cauſam mortis, peccata videlicet concupiſcentiarum illegitimarum) aſcendiſſe per feneſtras, ſcilicet per feneſtras corporis, nimirum aſpectu & viſione generatam fuiſſe ſatis perſpicuè aſſerit. Hinc *Pſal.* 118. *regius Propheta:* averte, Domine, oculos meos, ne videant vanitatem. Nec novum teſtamentum in eo diſſentit à veteri, *cum Matth.* 5. *dicatur:* qui viderit mulierem ad cōcupiſcendum eam, in corde ſuo mæchatus eſt. Proinde concludimus amorem in homine generaliter loquendo nihil aliud eſ-

Amoris plenior deſcriptio.

ſe, quam boni pulchriq; cogniti, adeoque jam quodammodo acquiſiti, ſcilicet ratione intentionis & cognitionis, exoptationem, cujus fructus in ipſa conſecutione meritò collocatur, quod lepidâ fabellâ Plato innuit, quâ

Fabula finem amoris innuens.

monſtratur amantibus nil magis in votis eſſe, quàm ut amoris finem, amabilis objecti ſcilicet poſſeſſionem conſequantur, omnibus aliis poſthabitis: cùm enim Vulcanus duobus amantibus occuriſſet, mutuoq; illorum amore

more delectatus juſſiſſet, ut donum aliquod Dei munificentiâ dignum peterent, hoc reſponſum habuit: O Vulcane faber Deorum, oramus te, ut tuis illis inſtrumentis & camino refingas nos ambos & ex duobus unum facias. Cæterùm poſitâ παχυλῶς amoris deſcriptione, conſequẽs eſt, ut videamus diverſitatem ejus: hic audiamus eundem Platonem de differentiis amoris diſſerentem, cujus in Convivio, quod de Amore inſcribitur, hæc ſunt verba: Neminem profectò latet abſq; amore Venerem nunquã eſſe, quare ſi una eſſet Venus, unus & amor. Quoniam verò duæ ſunt Veneres, geminum quoque amorem eſſe neceſſum eſt. Geminam autem Deam hanc eſſe quis neget? nónne una quædam antiquior eſt & ſine matre Venus, cœlo nata, quam cœleſtem Venerem nuncupamus? altera verò junior è Jove & Dione progenita, quam vulgarem communemq; vocamus. Neceſſarium itaq; amorem Veneris illius Comitem cœleſtem vocari, hujus verò vulgarem. Hanc Platonis aſſertionem ut eò melius intelligamus, animæ noſtræ facultates in memoriam revocentur, ex quibus appetitus duplex, rationis videlicet & ſenſuum promanat, quorum ille meritò cœleſtis dicitur, cùm ab anima intellectiva ſuam ducat originem, quæ tàm quoad productionem, quàm quoad informationem & operationem ſtupenda ſua ſimplicitate res alias ſublunares longè ſuperat, adeoq; meritò cœlo nata dicitur. Hæc eſt illa Venus cœleſtis, appetitus videlicet intellectualis, quem amor ab origine ſua non diſſimilis comitatur, à qua differt Venus vulgaris, cupiditas videlicet ab appetitu ſenſuum profluens. Audiamus paululum de hac eadem differentia doctè diſſerentem Valeriolam, medicum elegantiſſimum, dum inquit: Plato duo conſtituit

Diverſitas amoris ex Platone.

Diverſitas appetitus noſtri producit diverſitatem amoris.

Amoris præcipua genera: cœleſtem alterum, cœlo patre & ſine matre natum: juniorem alterum ex Jove patre & Dione matre genitum, ob idq; vulgarem. Cœlo natus divinus amor dicitur & ſine matre, quoniam mens illa angelica à materiæ corporeæ conſortio eſt omninò aliena, ac proinde ſine matre natus amor ille cœleſtis intelligitur: matris namq; nomine Phyſici omnes materiam intelligunt. Cum itaq; Venus illa cœleſtis tota pura mens, purum bonum ſpectans & illi prorſus jugiterq; inhærens, non tanquam accidens in ſubjecto, ſed tanquam eſſentia quædam perennis, veluti lux ſoli adeſſe dicatur, totaque actus purus ſit, nihil materiæ poſſidens, firma, conſtans, perfecta, prorſusq; ſeipſa contenta manet: nam amore ingenito ad intelligendam Dei pulchritudinem rapitur. Altera autem venus è Jove nata ob id eſt, quod ex ea virtute ipſius animæ, quæ cœleſtia movet, elici intelligatur: ea ſiquidem hanc creavit potentia, quæ inferiora hæc generat. Matrem namq; Platonici illi ideò attribuunt, quia materiæ mundi infuſa cum materia commercium habere ad generationis vim creditur. Eſt enim Venus hæc ſecunda Jove & Dione nata, vis generandi animæ mundi tributa, unde generationis cupiditas omnis in omnibus generandi potentiam habentibus innaſcatur. Utraque porrò Venus conſimilem ſibi comitem habet amorem: prior illa cœleſtis tota in Deum intenta illius ſummam pulchritudinem admiratur, in eaq; ſibi nimium placet ac conquieſcit: altera verò ad eandem pulchritudinem in corporibus procreandam, prout materiæ ratio patitur, toto niſu contendit. Illa divinitatis fulgorem in ſe primò complectitur, deinde exceptum fulgorem hunc in Venerem ſecundam jam in materia operantem traducit. Ita porrò

Venus cœleſtis.

Venus vulgaris.

porrò Platonicè de ſententia Platonis Valeriola diſſerit. Ut autem cœleſtis illa Venus hominis reſpectu de facultate mentis ferè divina, nimirum de intellectiva potentia, adeoque de appetitu rationis intelligitur, ita amor, quem hæc Venus producit, nihil aliud eſt, quam actus animæ intellectivæ bonum in hac vita ſummum naturaliter deſiderantis. Hoc in vera rerum cognitione conſiſtit, cujus ratione Commentator Averroës, æternæ beatitudinis ignarus veram beatitudinem hominis in ſpeculatione conſtituebat, ita ut hominem indoctum à docto tanquam mortuum à vivo differre firmiter affirmare non erubeſceret. Hic amor tanquam divinitatis quædam ſcintillula cunctis hominibus naturaliter ineſt, unde Philoſophus: *πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει*, quod repetit Tullius, ubi cognitionis & ſcientiarum amorem à natura nobis hominibus ingeneratum eſſe pronunciat. Hic eſt amor ille, qui noſtros animos à rebus caducis abſtulit, eoſdemq; ad conditoris noſtri conſiderationem dirigit: cùm enim cœli enarrent gloriam Dei, teſte Pſalmo, meritò cum Pſalmiſta ulterius exclamamus: ô quàm magnifica ſunt opera tua Domine, vir ſtultus hoc non intelligit, & ſtupidus hoc non animadvertit. Hinc Ethnici veræ religionis ignari hoc amore commoti per cognitionem creaturæ creatori hymnos compoſuerunt ejuſdémque miram & ſtupendam potentiam mirati ſunt, quod Claudianus confitetur, dum inquit:

Amor cœleſtis quid.

Nam cum diſpoſiti quæſiſſem fœdera mundi
Subjectóſq; mari fines, anniq; meatus
Et lucis noctiſq; vires, tunc omnia rebar
Conſilio firmata DEI, *&c.*

Galenus noſter etſi veræ pietatis ac diſcipulorum *Galenus ex:*

 Chriſti

eatura eatorem noſcit.

Chriſti hoſtis fuit acerrimus, eò tamen ex conſideratione corporis humani deducitur, ut amore ſpeculationis inflammatus Dei conditoris ſummam bonitatem, perfectiſſimam ſapientiam & infinitam potentiam in opere deuſu partium pulchrè demonſtret, unde libros de miranda corporis fabrica ceu hymnos quoſdam Deo conditori ſe-ſe compoſuiſſe ſtatuit. Elegans eſt locus Senecæ, ubi rationem reddit, cur ſpeculationi atq; congnitioni rerum tantum temporis tribuat, nimirum ea propter, quod res illæ attollant ac levent animum, qui gravi ſarcinâ preſſus explicari cupit & reverti ad illa, quorum fuit: nam corpus hoc, inquit, animi pondus eſt, quo ſupprimeretur, niſi quodammodo reſpiraret ſpectaculo naturæ, & à terrenis ad divina converteretur: hæc libertas ejus eſt, hæc evagatio &c. Porrò ſapiens aſſectatorq; ſapientiæ adhæret quidem in ſuo corpore, ſed optima ſui parte abeſt & cogitationes ſuas ad ſublimia intendit, & velut ſacramento ligatus id quod vivit ſtipendium putat, & ita formatus eſt, ut illi nec amor vitæ nec odium: patiturq; mortalia, quamvis ſciat ampliora ſupereſſe. Interdices mihi inſpectionem rerum naturæ? ego non quæram, quæ ſint initia univerſorum, quis rerum formator? quis omnia in uno merſa & materiæ inerti convoluta diſcreverit? non quæram quis ſit artifex hujus mundi? qua ratione tanta magnitudo in legem & ordinem venerit, quis ſparſa collegerit, confuſa diſtinxerit, nimiâ deformitate latitantibus faciem diviſerit? unde lux tanta fundatur? ignis ne ſit, an aliquid igne lucidius? ego iſta non quæram? ego neſciam unde deſcenderim? neſciam quo hinc iturus ſim, quæ ſedes expectet animam ſolutam legibus humanæ ſervitutis? ad majora natus ſum, quàm ut ſim mancipium mei

ur rerum ognitioni ncumbendum.

corpo-

corporis, quod equidem non aliter aſpicio, quam vinculum libertati meæ circumdatum. Hoc itaq; oppono fortunæ, in quo reſiſtat, nec per illud ad me ullum vulnus tranſire permitto, &c. Hæc ita Seneca ex ardentiſſimo ſpeculationis amore graviter & doctè pronunciat, quò maximè quoq; Plotinus inclinat, dum inquit: abeamus hinc in patriam dulcem confugientes; ſed quænam fugiendi ratio & qua via Circes veneficia devitabimus? hîc autem non opus eſſe pedibus ad abeundum, ſubjicit, nec naves ad navigandum vel equi ad vehendum requiruntur, ſed viſu corporis clauſo alterum viſum ſuſcitare debemus, quem habent quidem omnes, eodem vero dextrè pauciſſimi utuntur, qualis oculus eſt ipſa ratio contemplatrix, cujus lumen eſt intellectus. Verùm hic amor ulterius à Philoſophiæ cultoribus perpenditur, quorum eſt conſiderare, quemadmodum, juxta Poëtam, *Cœlius Rhodig. li. 24. lect. antiq. c. 8.*

—— —— magnum per inane coacta
Semina terrarumq́ue animæq́ue, mariſq́ue fuerunt,
Et liquidi ſimul ignis, ut his exordia primis
Omnia & ipſe tener mundi concreverit orbis,
Ac durare ſolum & diſcludere Nerea Ponto
Cæperit, & rerum paulatim ſumere formas.

Horum, inquam, eſt enarrare

—— —— errantem Lunam ſoliſq́ue labores,
Vnde hominum genus & pecudes, unde imber & ignis
Arcturum, pluviáſq́ue hyadas geminóſq́ue Triones:
Quid tantùm oceano properent ſe tingere ſoles
Hyberni, vel quæ tardis mora noctibus obſtet,

Supereſt igitur amor alterius Veneris ex Jove ac Dione prognatæ, juxta Platonem, quo formam ſummæ pulchritudini affinem, quantum materiæ ratio patitur, pro

con-

conſervanda ſpecie generare concupiſcimus. Eſt autem & hic honeſtus atque probandus amor, quàm diu rectè quis eodem utitur, formam videlicet humanæ ſpeciei pulchram ita concipiendo, ut in ea & per eam excellentiorem, pulchrioremq; mentis ac Dei creatoris ſpeciem admiretur, ejuſdemq; complexum non aliter, quam ſecundum naturæ legem, & honeſtatis atque pietatis præcepta pro adjutorio vitæ præſentis calamitoſæ & vindicanda ab interitu mortalitate per ſpeciei propagationem exoptet atq; poſtulet. Hujus origo eſt pulchritudo, non illa, quæ fucata & adulterina, ſed quam Hippocrates noſter ex optimo ſtatu, partiumq; ſymmetria per actionum perfectionem deducit, ubi ſimul naturæ ſingularis ſolertia & benignitas apparet. Hanc in membris extimis potiſſimùm attendimus, & præ cæteris in facie, ubi anima noſtra tanquam in domicilio ſuo locata videtur, cum, teſte Cicerone, imago animi vultus ſit, in eoq; totus homo Apulejo conſiſtat. Hic ſexum ſeparat, animi mores explicat, & eorum quæ in abſcondito latent, ampliſſimum theatrum conſtituit, ita ut rectè Quintilianus dicat: dominatur autem maximè vultus, hoc ſupplices, hoc minaces, hoc blandi, hoc triſtes, hoc hilares, hoc erecti, hoc ſummiſſi ſumus, hoc pendent homines, hunc intuentur, hunc ſpectant etiam antequam dicamus, hoc quoſdam amamus, hoc odimus, hoc plura intelligimus, hic eſt ſæpè pro omnibus verbis. Hîc patres in filiis viſuntur & individui mortalitas mirè vindicata videtur, unde rectè Virgilius:

Amor vulgaris quomodo honeſtus.

Qualis pulchritudo ſit origo amoris vulgaris.

Dignitas faciei.

Excipiunt plauſu pavidos gaudentq; tuentes
Dardanidæ, veterumq; agnoſcunt ora parentum.

Hîc ætates hominum mirâ dexteritate cognoſcuntur, u[t]

rect[è]

rectè dicat Juvenalis, *facies tua computat annos.* Ut enim

Tempora mutantur & nos mutamur in ipſis,

ita maximè facies decurſus annorum, ætatumq́; mutationes quaſi deſcriptas tacito quodam ſuffragio præ reliquis membris nobis exhibet. Imò & apud JCtos lege cautum eſt, ne ſi quis in metallum pro criminum deprehenſorum qualitate damnatus fuerit, in ejus facie ſcribatur, cum & in manibus & in ſuris poſſit pœna damnationis una inſcriptione comprehendi, quò facies, quæ ad ſimilitudinem pulchritudinis eſt figurata, minimè maculetur. *L. ſi quis in metal. C. de pœn.* Hanc faciei dignitatem Lucretius etiam innuere videtur, dum inquit: *Lib. 5. de rer. nat.*

Condere cæperunt urbes, arcemq́; locare
Præſidium reges ipſi ſibi, perfugiumq́;
Et pecudes & agros diviſére atq; dedére
Pro facie cujusq; & viribus, ingenioq́;.
Nam facies multùm valuit.

Hîc apparet illa ſolertia, quâ natura, teſte Galeno, poſtquam ea, quæ magis neceſſaria ſunt, rectè adminiſtravit, ad ornatum operis elegans auctarium, venuſtatem videlicet & pulchritudinem adjunxit, nullamq́; partem impolitam & illaboratam reliquit. *Lib. 11. de V. P. c. 13.* Hinc olim, Athæneo atteſtante, pulchriores miniſteriis divinis adſcribebantur, propterea quod Diis victimas acceptiores ſtatuerent, ſi à manibus ſpecioſis profiſcerentur. Quin & formoſiori occurriſſe cupiam omen cenſebatur præſtantiſſimum: at deformi inauſpicatiſſimum, teſte *Cælio Rhodigino lib.* 24. *L. A. cap.* 9. qua ratione Imperator Adrianus ex Mauri occurſu extrema ſibi imminere concepit. Strabo *lib.* 16. *& de AEthiopibus lib.* 7. refert, Indos Catheam incolentes pulcherrimos tantùm in reges eligere, ad apum imitatio-

nem, quæ reges ſibi deligunt inſigni forma cęteris diſſimiles, ut refert. *Tiraquel. l.2. Conn. num.* 44. οἷα γὰρ ἡ μορφὴ, τοιάδε καὶ ἡ ψυχὴ, cum natura, *teſte Galeno* 2. *de temp. c.* 6. membra corporis ita conformet, ut moribus animæ ſint convenientia. Hinc Poëta:

Virg.5.Æn. *Gratior eſt pulchro veniens de corpore virtus.*

ut notatu dignum ſit illud *Athænei lib.* 13. *c.* 7. quod de Archidamo rege dicitur, qui ab Ephoris mulctatus, objurgatusq; fuit, quod mulierem deformem puſilli corporis præ formoſa elegerit, cum hac ratione Sparitiatis potiùs regulos quam reges procreare mallet. Sed *nimium ne crede colori*: etenim lis eſt cum formâ magna pudicitiæ, quod non per ſe, ſed ex accidenti fieri putamus, dum ſcilicet pulchrioribus majores peccandi occaſiones, quam deformibus ſeſe offerunt ob ſingularem benevolentiam, quâ ab aliorum animis alliciuntur. Magno enim periculo cuſtoditur, quod multis placet, *ut ait Mimus*; cum contra fœminæ, quæ malam faciem obtinent, non tam animo peccandi, quum curruptore careant, *juxta Senec. lib.* 2. *contr.* 1. Quod patienti animo judicabat Olympias, ut meminit *Plutarch. in Præcept. Connub. cap.* 24. Philippi Macedonum regis uxor, cum amore cujuſdam puellæ nō poculis amatoriis, ſed venuſtate & pulchritudine ejus conciliato maritus flagraret, eandemq́; productam ante ſe ſpecioſam & omnibus modis amabilem videret, exclamando: valeant calumniæ: tu enim in te ipſa veneficiorum vim habes. Eò

Cœl. Rhodig. ibid. c.7. verò maximè reſpiciendum, juxta præceptum Diotimæ, ut poſt occurſantem ſenſibus pulchritudinem nos ad venuſtatem actionibus, officiis atq; ſcientiis inſitam transferamus, atq; inibi amatorium animę oculum exerceamus: hoc eſt, ex effectu cauſam colligamus, & inprimis virtutem,

tem, animiq; dona per corporis notas ſenſui exhibitas appetamus ac deſideremus: quid enim virtute pulchrius, quid vitio turpius? Illa ſi quæritur in pulchritudine corporis & ſimul cum eadem fovetur, cum *Apulejo in Apolog. 2. Magiæ.* ſtatuimus virginem formoſam, etſi fuerit oppidò pauper, tamen abundè dotatam eſſe: adfert quippe ad novum maritum animi indolem, pulchritudinis gratiam & floris rudimentum. Hæc eſt pulchritudo de qua dicitur, τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλὸν ἐςι, pulchrorum autumnus quoq; pulcher eſt, propterea quod non ſolum in primo juventutis flore maximè ſplendeat, ſed ad extremum uſq; ſenium firmiter quoq; perſtet. Hæc longè diverſa eſt ab illa fucata pulchritudine Poppææ Domitii Neronis conjugis, quæ aſinas quamplurimas aluit, ut aſinino lacte faciem exornaret, maximeq́; diſcrepat ab adulterino ſplendore mulierculaꝛum de forma plus nimio ſolicitarum, dum non ſolùm faciem coſmeticis medicamentis illinunt, ſed crines præter ſolitum exornant, alieniſq; capillis gloriam aucupari conantur, ut rectè dicat Plautus, duas eſſe res, quæ nunquam ſatis exornari queant, navem videlicet & fœminam. Hac pulchritudine meritò vir bonus afficitur, ita ut propriam uxorem ſibi pulcherrimam imaginetur, eamq́; licet interdum omnes externæ veuuſtatis corporeæ notas non habeat, animi pulchritudinem ac pietatis, honeſtatis atq; virtutis eminentiam reſpiciendo tam ardenter complectatur atq; ſi ipſa foret Helena vel Lucretia. Hujus pulchritudinis appetitus colloquio fovetur, convictu & amica converſatione confirmatur & animorum conjunctione ſtabile & firmum incrementum obtinet.

Cæterùm quemadmodum id quod pulchrum eſt *An. o. ϗ ve*

ſani origo. appetimus, ita ſecundum naturam objectum amabile omnes amamus, ubi tamen hoc notandum, quod τὸ νοητὸν, juxta Philoſophos, cum intellectu noſtro uniatur, ut mirum non ſit, amorem in hominibus magnarum eſſe virium, ita ut non ſolùm rei amatæ deſiderium inſigne nobis ingeneret, ſed ſimul quoq; non raró mentem falſis imaginationibus perturbet, tunc temporis potiſſimùm, cùm in actionibus noſtris illam mediocritatem, quam vir prudens determinat, negligimus, & pulchritudinem rei amabilis non ex virtute & honeſtate, ſed aliis externis fallacibus appetitus ſenſibilis objectis dijudicamus. Talis eſt perturbatio Plautini illius adoleſcentis, qui poſthabito rationis dictamine illicito amore victus conqueritur:

Jactor, inquit, *crucior, agitor, ſtimulor, verſor in amoris rota miſer,*
Exanimor, feror, differor, diſtrahor, diripior, ita nullam mentem
Animi habeo: ubi ſum, ibi non ſnm: ubi non ſum, ibi eſt animus.

Amoris ve- ...ani vis & ...ficacia. Quaſi dicat, ita ſeipſum ſibi ablatum eſſe, ut objecto amato penitus ſit mancipatus atq; deditus, adeoq; in proprio corpore mortuus videatur. Hinc aliquis Poëtarum, ut inſignem amoris potentiam demonſtraret:

Cum jam viſus amor fuit in fulgentibus armis,
Nec non accensâ lampade pulchra Venus:
Privatur thyrſo Bromius, Mars enſe, tridente
Neptunus, fortis fulmine dextra Jovis.

Tantam ſcilicet eſſe vim Amoris, niſi recta ratione gubernetur, ut etiam fortiſſimos expugnet atq; proſternat: unde Poëtæ fingunt, quod Circe venefica introeuntes non ſolum effaſcinârit, ſed eoſdem in fœdiſſima quoque

bruta,

bruta, porcos nimirum commutârit, propterea quod inſana cupido mentem perturbet, à ſtudio veritatis avocet, atque in vitium quodvis homines præcipites agat. Quocirca rectè pingitur hic veſanus Amor in *forma pueri*, quod intellectus operatione privetur; *nudus*; quod omni virtute, quæ veſtis eſt honeſtiſſima, careat; *cæcus*, quod ſit inimicus mediocritatis, quam oculos prudens determinat; cum *alis ſagittisq́ ardentibus*, quod inſatiabili deſiderio quemvis ferire contendat. Graphicè mentis hanc perturbationem, quam veſanus amor producit, Poëta deſcripſit in perſona Didonis, dum inquit:

Amoris effigies.

Vritur infelix Dido, totáq vagatur
Vrbe furens, qualis conjectâ cerva ſagittâ,
Quam procul errantem nemora inter Creſſia fixit
Paſtor agens telis, liquitq́ volatile ferrum
Neſcius. &c.

Quis ergo mirabitur, quod de Hercule monſtrorum domitore, totiusq́; fortitudinis ſpeculo dicitur, quod Omphales amore ita ſuccubuerit, ut robur in fœmineam mollitiem, laborem in luxum, Martemq́; in delitias muliebres appenſa lateri colo commutârit? qui confictum & fabuloſum hoc judicat, ille ſacram videat paginam, & inprimis devotiſſimi Davidis, Sapientiſſimi Salomonis, fortiſſimi Samſonis, aliorumq́; exempla perpendat. Hunc amorem veſanum faſcinationem quandam ſtatuunt quã plurimi, ubi eorum qui perditè amant, mens deſiderio rei amatæ ita eſt illaqueata, ut in furorem agatur, & inſanire videatur. Memorabilis eſt hiſtoria Lucii Vitellii, viri aliâs ingenioſi & prudentis, qui turpis & infamis libertinæ cujuſdam amore irretitus uſq; adeò fuit, ut nihil non homine indignum patraret, quippe qui inter cætera ſalivam

Querc. in diat. polyph.

Amorem eſſe faſcinatione quandam.

illius impudicæ amaſiæ melle commiſceret, eâq; tanquã balſamo quodam, arterias & guttur crebrò ad aucupandam gratiam ejus inungeret. O cœcitas amoris, quâ homines mente & oculis ita privantur, ut ignominiam & inſaniam, quam incurrunt, percipere nequeant! Verùm non animi ſolum tanta ſequitur perturbatio, ſed & corpus miris modis afficitur, cum amantis intentio in aſſidua rei amabilis cognitione ſeſe verſet, ibiq́; tota fermè vis corporis conquieſcat, unde concoctionum impedimentum, facultatumq́; naturalium imbecillitas ſubſequitur. Hoc exprimit Poëta, dum inquit:

Amor veſanus corpus etiam alterat.

Hinc illæ primum Veneris dulcedinis in cor
Stillavit gutta, & ſucceſſit fervida cura.
Namq; ſi abest quod ames, præſtò ſimulachra tamen ſunt
Illius & nomen dulce obverſatur ad aures.

Id quod non ſolum vigilantibus, ſed & dormientibus, ubi tamen aliàs facultates cognoſcentes quieſcunt, accidit, unde illud Poëtæ:

Tu mihi cura Phaon, te ſomnia noſtra reducunt
Somnia formoſâ candidiora die.

Hæc omnia pluſquam quotidiana veſanæ cupidinis exempla ſatis ſuperq́; confirmant: unicum reſtat, ut aliquid de præſervatione talis amoris veſani annectamus, ubi maximè eò reſpicit vir bonus, *ut initiis obſtet*, & minus appetitui ſenſuum quam rationi obtemperet, quia aliàs *fertur equis auriga nec audit currus* habenas:

Ovid. 1. Rem.

Opprime dum nova ſunt ſubiti mala ſemina morbi
Et tuus incipiens ire reſiſtet equus.

Occaſionem vitet; cum non rarò accidat quod apud Terentium Chereæ, qui cum ſolus eſſet cum ſola ad facinus illud perpetrandum Jovis picturâ imbrem aureum in gre-

miu

mium Danaes immittentis & conſimilem luſum ludentis incitabatur. Ah quantò ſatius eſt, te id dare operam, quî iſtum amorem ex animo dimoveas tuo, quam id loqui, quo magis libido fruſtra incendatur tua. *Terent. in And.* *temperantiæ ſtudeat.* Hujus enim eſt, *teſte Platone in Phædone*, officium nequaquam proſternere ſe libidinibus, utpote cum teſte *Philoſopho lib. 2. Ethicor. cap. 3.* temperans iſte dicatur, qui corporis voluptates negligit, eoq́; ipſo lætatur: *& inprimis otium fugiat:* ut enim aliàs otium diaboli pulvinar, omniumq́; vitiorum fomes, ita

——— finem qui quæris amoris,
Cedit amor rebus, res age tutus eris.
Otia ſi tollas periêre Cupidinis arcus,
Contemptæq́; jacent & ſine luce faces.
Quam Plantanus rivo gaudet, quam populus unda,
Et quam limosâ canna paluſtris humo:
Tam venus otia amat.

Lepidum eſt illud, quod apud *Lucianum in cupidine habetur*, ubi Venus graviter filium Cupidinem increpat, quod jaculis ſuis Deos omnes affeciſſet præter Minervam, Muſas & Dianam. At reſpondet filius: parerem, O mater, ſed Minerva ſua me gravitate abigit: Diana in ſylvis feras conficit, quam curſu aſſequi non valeo: Muſæ vero honeſtiſſimis occupationibus tempus tranſigunt, meisque monitis minimè vacant.

SEd quò labor, auditores, & cur veſtra benevolentia abutor? ad amorem virtutis regredior, cujus ardore flagrantes hoſce tres viros juvenes eruditiſſimos, ſorte, non eruditionis præjudicio tali modo locatos in conſpectum veſtrum produxi, cùm ut eorundem aſſiduitas & labor,

bor, quo per multos annos in caſtris Muſarum & Apollinis militârunt publicè toti huic conſeſſui commendarentur, tùm ut digna virtutis & eruditionis præmia modo legitimo & ſolenni in eoſdem conferrentur. Cum verò, teſte Galeno, optimus medicus optimus philoſophus, noſtraq́; Medicina ſine Philoſophia ſit inſtar campanæ ſine piſtillo, eò à teneris allaborare voluerunt, ut non ſolùm linguarum peritia confirmati, ſed etiam Philoſophicarum diſciplinarum cognitione ſatis inſtructi Medicinæ ſacra rimari tentarent, quod vel maximè cujusque in dicendo facundia, in diſſerendo promptitudo, & in judicando dexteritas ſatis ſuperq́; confirmat. Hoc eſt illud medium, quo primum Medicinæ fulcrum, rationem nimirum ſibi comparare conati ſunt. Huic acceſſit alterum, quo ſtrenuè allaborarunt, nimirum experientia, quæ minimè nobiſcum naſcitur, ſed vel noſtris vel aliorum obſervationibus oritur. Hæc noſtros Candidatos ad varias peregrinationes commovit, eoſdemq́; doctorum hominum converſationem exoptare coëgit. Loquantur hac de re Germaniæ noſtræ Academiæ celeborrimæ, Wittebergenſis, Lipſienſis, Francofnrtenſis, Altorfina, Baſilienſis, Jenenſis, Marpurgenſis & aliæ, in Galliis Regia Pariſienſis, Monſpelienſis &c. in Belgio Lugdunenſis, in Anglia Cantabrienſis, & Oxonienſis, in Polonia Cracovienſis, in Bohemia Pragenſis, quæ vel omnes vel ſaltem pleroſq́; Candidatos noſtros gremio ſuo foverunt, eoſdemq́; ſuos alumnos habuerunt. Et quemadmodum boni artifices non rarò pręter inſtitutum oſtentandi artificii gratiâ in clathris ſeu obicibus, in clypeis, in enſium capulis, in phialis & ſimilibus, opus aliquod ſtatuarium vel emblema quoddam ſuperfluum inſculpunt, ita maximè

quoq;

quoque noſtri Candidati eò allaborare voluerunt ut in aliquibus multis paraſangis alios ſuperarent, adeoq; ſingulari excellentia ingeniorum præſtantiam teſtificarentur. De Jungermanno noſtro quis neſcit, quanto amore Floram ab ineunte ætate proſecutus ſit, quam etiam tandem arctiſſimo connubio Phæbus eidem ita jugavit, ut inde nominis celebritatem per totam Germaniam aliáſque regiones jam dudum ſibi comparaverit. Verbis hîc non opus eſt, cum rerum teſtimonia loquantur, quod hortus noſter Medicus ipſius induſtriâ inſtructus ſatis ſuperq; confirmat. In te verò, mi Schonwaldere, dubito, cui dono præ reliquis excellentiam tribuam, cùm Phœbus abundanter præter vulgarem eruditionem quā plurima tibi conceſſerit: inprimis tamen ſingularem tuam induſtriam in re Anatomica miror, non cum plebe, quæ Democritum, ut iræ & melancholiæ ſedem inveniret varia animantium corpora diſſecantem, inſanire putabat, ſed cum Hippocrate, cujus edicto ſapientiſſimus judicabatur. Hoc eſt illud elegans auctarium eruditionis tuæ Medicæ, quod Gallus in Germano miratus eſt, ubi in Regiâ Pariſienſi Scholâ cadaverum humanorum artificioſæ diſſectiones à te cùm laude & applauſu feliciter adminiſtrarentur. Tandem verò, mi Bilizere, tibi quoq; gratulor, quod Medicinam noſtram non ſolùm ex omni parte diligenter excolueris, ſed inſigne quoq;, noſtræq; fragilitati maximè conveniens ornamentum addere volueris, chemiam intelligo, cujus amore eò perveniſti, ut naturæ latebras aperire, noxia ab innoxiis dextrè ſecernere, rudes ciniſiones à veris chymiatris diſtinguere, adeoque quid diſtent æra lupinis, internoſcere poſſes.

Cùm autem videam omnium oculos in vos jam conjectos, *Proponuntur quæſtiones.*

jectos,

jectos, mei Candidati, veſtrum erit aliquid ſpeciminis eruditi, quod moris eſt, in medium proferre. Quocircà te primum, Solertiſſime Jungermanne, provoco: tuum erit ut pro ſingularis ingenii tui acumine breviter & nervosè venerando huic conſeſſui demonſtres, an etiam furor amatorius, ſeu amor veſanus curationem quandam medicam admittat, annexâ determinatione quæſtionis illius, cur Lactuca & Ruta, quæ tamen contrariarum qualitatum, fervorem amantium inhibere dicantur.

Quæſtio I. De curatione veſani amoris.

RESPONSIO LUDOVICI JUNGERMANNI.

MERITÒ *verò ac lubens ad parendum accingor, ſcilicet abs te (Vir ampliſſime, Præceptor & Promotor omnibus obſervantiæ modis ſingulariter honorande, adeò animatus, qui hucuſq; pariter rerum ac ſtudiorum meorum aura & anima fuiſti. Licet imbecillitate mea tantum non ad anguſtiorum incitas redigar. Debitum tamen obſequium gratiæ placendi omninò prælatum vobis, ſperans me divinâ gratiâ, & prompta hujus ampliſſimi, auguſtiſſimiq; conſeſſus æquanimitate, non ſecus ac cæleſtium quorundam ſiderum aſpiratu, ſublevatum iri. Hinc nunc rectà ad propoſitum pergo, & geminatam illam quæſtionem aggredior:* nimirum an furor amatorius curari & quomodo queat. *Difficillimæ certè curationis hoc malum eſſe, tam rationum momenta, quàm exempla evincunt. Præterquam enim quod celatum lateat, adeoq; ejus non intellecti nulla ſit curatio, dubiis quoq; ſubinde ſymptomatum variationibus imponere poteſt perſpicatioribus, veluti contingit Medicis illis Romanis, quos Galenus non omni reprehenſione hâc de cauſa liberat. Adde quod amentes iſti amantes omnem curationem reſpuant. Et mirabimur adhuc teneri præceptorem amoris, taliter nos inclamantem?*

Heu

Heu mihi non ullis amor eſt medicabilis herbis,

Atque alio in loco.

Omnes humanos ſanat medicina dolores,
Solus amor morbi non amat artificem.

Sanè nodus hîc mihi nectitur, ſed tamen non æquè arctus, ut Alexandri Magni aut Herculis gladio indigeat; acie ingenii mediocris diſſolvi poſſe ſperatur. Nec videtur Naſonis illud proclamatum eſſe de affectus ejuſdem exordiis, verùm de difficultate ſolutionis confirmati, & ut ita loquar, habitualis; aliás alibi curationis fruſtra meminiſſet, imò illius de remed. amor. ſcripta dicam vanitatis meritò ſuſtinerent. Et nullus eſt, qui inficias iverit, affectum hunc in cenſu ſex rerum non naturalium à Medicis locari, atque ſub illis pathematibus, quæ corpus animæ domicilium alterare & infeſtare ſolent, graviſſimum eſſe, ut exinde ei ſoli omnia, quæ cæteris ſingulatim, plenariè ineſſe cum Comico fateri cogamur. Prout autem Platone in Tymeo & Carneade nobis ſuggerente, corpus ægrum ſine animo aut animus ſine corpore curari nequit, ita conjunctis vicibus motu contrario ſimul ac alii morbi humorales, pro naturâ humorum, in quibus figitur, curatione Medica tolli poſſe tàm experientia, quam ipſe ſenſus indicat, quo hinc & inde diſtracto tandem malum diſcutitur, ubi depravata illius imaginationis vis extinguitur, & gratior rerum objectarum ſpecies inducitur. Quin nec Theophraſtus à curatione excluderet, qui nec fatales ſeu Aſtrales, nec ſpecificos, nec congenitos, neq; ex aliis natos morbos curationibus liberat, quod in tota rerum naturâ ſemper bona malis non tantùm oppoſita, ſed etiam valentiora reperiantur. Solutionem autem ejus duplicem potiſſimùm eminere conſtat. Naturæ alteram, alteram artis. Illa fit contrariis phantaſmatis & intentionibus repoſitis, ac ſollicitis cogitationibus aliò translatis in gyrum rationis cogitur. Hæc artis eget, atq; pro natura ſedis affectæ, quam & anxio timore præternaturali prodit, ibidem ab Hippoc.

lib. de Sacr. morb. collocato, & indole humorum aduſtorum in Melancholiam & Maniam Lymphaticam tranſit, (quod etiam ab Ariſt. initio lib. 7. Et hic notatum reperitur) parem quoq; eis, & Avicenna teſte lib. 3. fen. 1. tom. 5. c. 9. curationem deſiderat. Principium capit à blanda primarum corporis regionum evacuatione, inde ad venæ ſectionem pro abundantia ſanguinis ferventis procedit, hinc humores peccantes convenienti aliquo decocto ad eductionem purgationis præparat, minimè tamen præcipitem & violentam vult purgationem, cum repentina virtuti diſſolvendæ periculum creet, malumq; magis rebelle reddat. Quare quod unicæ purgationi non cedit, iteratis vicibus ſuperatur, & tractu temporis medicamentis paulo fortioribus. Humor à cerebro avertendus ligaturis, frictionibus, cucurbitulis, balanis & clyſteribus. Sicuti etiam confectionibus roborantibus ei proſpiciendum, idque ſoporiferis demulciendum: Uti & balneis dulcibus & uſu lactis tempore congruo, & aliis rebus quæ ex commodo ægri eſſe queunt. Maximè victus ratio non poſt habenda, cujus uſus longè ſecus, ac aliorum præſidiorum nullo non tempore neceſſarius eſt, ut probè Galenus dixerit: ſine aliis præſidiis nos quidem vivere, ſed ſine alimentis neq; vivere, neq; ſecunda, neq; adverſa valetudine frui poſſe. Verùm ut ſine Cerere & Bacho friget Venus (ceu ille loquitur) Pythagorica diæta aut trita illa captivorum ſolemnis hîc erit, nempe etiam regia Cyri authoritate nobilitata. Victus tamen ipſe ſit malo contrarius, humectans & refrigerans, ubi lactuca maximè immiſcenda, quæ alterius quæſtionis propoſitæ memoriam mihi ſubjicit. Scilicet quomodo lactuca & ruta cum contrariarum qualitatum ſint, in amatorio furore æquè valeant. Sed res plana eſt, ipſiſq; Philoſophis non abſonum, diverſas quandoq; cauſſas parem effectum producere poſſe. Lactuca quidem furibundum humorem vi ſuâ Narcotica & frigida ſiſtendo cogit & cohibet, & conciliato ſomno cerebrum juvat. Ruta verò calore ſuo eundem

exiccat

exiccat & abſumit, unde etiam nomen græcum πήγανον Plutarch. 3. ſympoſ. ex veterum medicorum ſententia ei non abſq; re imponendum duxit, atq; idcirco prægnantibus inimicam retulit, quod potius de concipientibus, quam utero gerentibus accipiendum eſt. Sunt tamen qui faſcinationibus & illaqueationibus in hoc affectu frequentibus cohibendis rutam commodam prædicent, quod cum occultæ rationi imputandum, hîc ulterius attingere nolui, maximè dum temporis anguſtia colophonem mei ſermonis deſiderat, qui eo magis imponendus, quod cætera curationis pars pro ſubjecti & indicationum varietate variet, & potius prudentis medici induſtriæ committenda. Quare ne prolixiore diſſertatione auſcultantium benevolentia abuti videar, aut aliis poſt me dicturis tempus dicendi præripiam, ſufficiant hæc mea παχυλῶς prolata, uſq; dum animus meus potioribus proferendis ſeſe oſtendat.

Video ſingulari quodam applauſu totum auditorium dictâ reſolutione quæſtionis propoſitæ conquieſcere: tuum igitur erit, ingenioſiſſime Schonwaldere, ut eandem benevolentiam tibi quoque comparare ſtudeas, & pro recondita tua eruditione, quid philtra vel amatoria pocula poſſint, in præſentia nobis aperias. *Quæſtio II. De poculis amatoriis.*

RESPONSIO
M. MELCHIORIS SCHONWALDERI, Sil. P. L.

ARduam & gravem mihi provinciam, Promotor Excellentiſſime, demandas. Iſta enim de Philtris συζήτησις maturum exigit ingenium; terſum & ſolidum requirit judicium. Ego meo me pede metiens utroq; deſtitutus in primo ſtatim limine trepido. Obſecundare tamen tibi jubet religioſa, qua te colo, obſervantia: efflagitat ampliſſimus iſte Conſeſſus, qui benevolas aures mihi pro

ingenioli modulo de propoſitâ quæſtione balbutienti, ſpondet. Ag
ergò jaciamus aleam; faciam periculum

Quid valeant humeri, quid ferre recuſent.

Galenus ſacræ noſtræ medicinæ antiſtes 2. Meth. 2. conſulit mate-
riam aliquã pertractaturis, ut præ cæteris definiãt, quid ſit de qua
verba inſtituenda: Hujus filum hîc ego quoq; ſequar, & de Philtris
Definitio. *diſſerturus, dico, quod hæc ſint* MEDIA *ex variis rebus concin-*
nata à Lamiis impiis hominibus in uſum vocata, ad animos diſcor-
Definitionis explicatio. *des copulandos. Quia verò deſcriptio iſta nonnihil intricata, lubet*
paullò accuratius obſcuriora in eâ enucleare. Ex variis rebus dixi-
Cauſa materialis Philtrorũ. *mus Philtra concinnari, quò loco operæ precium duco, ut paulò di-*
ligentius ea quæ amatoria iſta pocula conſtituunt, excutiantur.
Occurrunt hîc primò imagines cereæ, de quibus in Pharmaceutr. a
1. *Theocritus & Virgilius ſic:*

Limus ut hic dureſcit, & hæc ut cera liqueſcit
Uno & eodem igni, ſic noſtro Daphnis amore:

Quò alludit quoq; Dipſas illa Ovidiana:

Devovet abſentes, ſimalacraque cerea fingit
Et miſerum tenues in jecur urget acus.

2. *Sunt qui hoſtias ſumunt, literas ſanguineas inſcribunt & ad im-*
pium hoc opus abutuntur, quod fuſius Gregorius Tholoſanus enar-
rat ex gl. in Caput accuſatus, §. ſanè de hæreticis; *& Paul-*
3. *lus Grilland.* tract. de Sortileg. Quæſt. 3. Num. 13. *Sunt & qui*
annulos in hunc uſum adhibent. Elegans eſt hiſtoria, quam Quer-
cet. in Diæt. polyt. *de Carolo magno refert. Imperator hîc ſapien-*
tiſſimus amore laſcivæ cujuſdam puellæ illaqueatus detinebatur,
quò miſerè pellicebatur vi magicâ, annulo (quem mulier iſta ſem-
per ſecum habebat) impreſſa. Contigit ut iſta decumberet gravi-
ter, adeò ut de vita periclitaretur. Animam agens, ſumſit annu-
lum oriq; inſeruit, quò poſt mortem quoq; Cæſar ejuſdem amore

non

non minus ac antea, dum in vivis eſſet, dementaretur. Res ſucceſſit: moritur illa; Carolus Magnus non deſtitit deperire defunctæ cadaver; in proprium conclave reponit, & tantum abfuit ut inſignem iſtum fœtorem Memphitico majorem ex putreſcente hoc corpore averſatus fuerit, ut eundem fragrantiſſimis roſarum aut violarum floribus prætulerit. Conſiliarii ſuſpicantes aliquid ſubeſſe magici, invenerunt in ore demortuæ puellæ annulum illum, quo exemto illicò remiſit fervor & amentia Imperatoris, extemplò eandem tolli juſſit & maximoperè fœtorem illum atq; amorem veſanum eſt deteſtatus. *Sunt qui adhibent ſagittas cruentas è corpore eductas, quas (modò terram non attigerint) ſubſternunt,* 4.
referente Plinio lib. 8. c. 4. *Sunt qui Iynce ſeu rotulâ & parvo* 5.
inſtrumento cui motacilla alligantur, utuntur, cujus agitatione amaſios ſuos demulcent veneficæ. Hinc Theocritus in Pharmaceut. Idyll. 2.

ἴυγξ ἕλκε τὺ τῆνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα.

Quò alludit Virgil. Eclog. 8. *dum in ſingulis veneficiis repetit: Ducite ab urbe domum mea carmina ducite Daphnin.*

Sunt qui Characterum; ſunt qui cantionum; ſunt qui ſigilli 6.
Veneris hora & die ejuſdem exſculpti, quando in Piſcibus, Tauro 7.
aut Librâ exaltationem ſuam ſortita; ſunt qui Hippomanes; ſunt 8.
qui ſanguinis humani; ſunt qui ſecundinarum baptizatarum; ſunt 9.
qui oſſiculorum ranarum à formicis depaſtarum; ſunt deniq; qui 10.
Lauri combuſti vires magicas hac in parte maximoperè præter 11.
cætera commendant, & voti ſui ſe iiſdem facili negotio participes 12.
fieri aſſeverant. Facilè jam cuivis patere arbitror, in quibus rebus 13.
fabrica philtrorum conſiſtat; perluſtremus jam, ſi lubet, illos à quibus eadem in uſum vocata & adminiſtrata fuêre. Lamiæ ſunt quibus Philtrorum uſum acceptum referunt auctores fide digni, de quibus ampliſſimus dicendi campus ſeſe offerret niſi eleganter iſta omnia, ut & quos dementârint delineaſſet Philoſtratus in vita Apol-

Cauſa efficiens Philtrorum.

Apollonii, *cujus veſtigiis inſiſtit Budæus de quodam Menippo. Horum cenſui annumerandus Alexander de Alexandro* lib. 2. genial. dier. cap. 9. *ut & Thomas Eraſtus* diſput. de Lamiis l.6.cap.6.& de Præſtig. Dæmon.l.3.cap.16. *In caſtris lamiarum militant quoq; meretrices & impuræ quævis mulieres (nonnunquam & viri) quæ ut amoris veſani ſtimulos exſtinguant, omnem movent lapidem, qua ratione amaſium ſortilegiis hiſce & veneficiis in mutuum amorem nolentem volentem pertrahant.*

Cauſa Finalis.

An Philtra ſint naturalia an Magica.

Nullus dubito, auditores, quin cuivis jam conſtet ex iis, quæ hactenus dicta ſunt, quæ natura philtorum exiſtat: diſpiciamus jam an talia pocula amatoria naturaliter effici poſſint, quæ diſcordes & maximè abalienatos animos amicâ pace gratoq; fœdere coire faciant. Hîc ſi rude vulgus conſulas, plenis buccis aſſeverabit, extra dubitationis aleam poſitum eſſe, quod philtra naturaliter concinnari queant. Nec mirum. Exemplis enim, non rationibus ducitur: illorum non parva copia ſuppetit; hujus vix ſcintilla animos ipſorum excæcatos irradiat. Ex vetuſtioribus hiſtoriis in theatrum hoc producunt Caligulam Imperatorem cui à Cæſoniâ uxore Philtrum propinatum Suetonius in Caligulâ *refert. Producunt Lucretium Poëtam, qui non minus ac Caligula à propria conjuge Lucilla per poculum amatorium effaſcinatus legitur. Producunt Cornelium Gallum Aegypti Præfectum, qui ob eandem cauſam vitam cum morte commutare coactus. Producunt D. Cyprianum, qui ipſe fatetur, ſe aliquando cuidam mulieri, cujus amore torquebatur philtrum exhibuiſſe. Recentiora verò non opus eſt attingere. Quotus enim quiſq; eſt, qui non viderit utriuſq; ſexus homines ſæpè ejuſmodi artibus in alterius amorem pertractos præcipitesq; datos? Verùm ſi rem accuratioris judicii lance examinamus, prorſus à vulgi opinione abire nos argumentorum & rationum pondera cogunt. Deprahendimus enim talem amoris conciliationem prorſus à natura abhorrere, & ſuperſtitioſam, magicamq; indignam*

gnam viro bono, nedum medico Chriſtiano, eandem eſſe proclamandam. Licet verò multi non inferioris notæ medici reperiantur, qui Philtrorum uſum approbant eademq; naturalia pronunciant; Cum his tamen neutiquam facere poſſum, & vos omnes, Auditores lectiſſimi, in meam ſententiam ituros confido, ſi benevolè me opinionem meam argumentorum momentis firmantem, aliorum verò, rationum fulminibus deſtruentem audiveritis. Ecquis enim veſtrum eſt, qui affirmabit, illud opus, quod auctorem, fautorem & adminiſtratorem habet ſolum Diabolum & ejuſdem organa (lamias puta, ſagas, aliosq; hujus farinæ homines) eſſe naturale & homine Chriſtiano dignum? Jam verò quoſnam Patronos, aſſeclas & fautores nacta ſint pocula iſta Venerea, ex ſuperioribus nemini non liquet. Amæniſſimis variorum auctorum floſculis exornari iſta omnia poſſent; Veniam tamen mihi dabitis ſi levi ſaltu ea omnia tranſvolem, & ſumma rerum capita digito ſolummodo attingam. Nec enim ego vobis moleſtus nimia prolixitate eſſe cupio, nec animus mihi eſt, alteri meo Domino competitori locum & tempus perorando dicatum præripere. Vobis ergò iſtud quoque ſevero judicii examine penſitandum relinquo, an eæ res, quarum nullæ exiſtunt cauſæ naturales, in naturalium claſſem ſint referendæ? At verò, neminem adeſſe autumo, qui cauſas philtrorum naturales ſufficienter dari poſſe gloriabitur, quamvis aut Archimedis ſolertia, aut Hermetis ſubtilitate, aut Coi noſtri ſenis diligentia in inquirendo, aut Philoſophi Stagiritæ judicii dexteritate in judicando ſit dotatus. Vberiorem iſta exigunt, ut videtis, explanationem: ſed quia ea quæ poſt hac dicturus ſum, non parum lucis his omnibus allatura ſunt, ideò iſtud paulo altius mente veſtra recolendum appono; Nimirum an ea curatio quæ abſq; characteribus, aut aliis ſuperſtitioſis imaginibus, cantionibuſve magicis adminiſtrari nequit naturalis ſit cenſenda? De Philtris enim, quod iſta omnia, aut pleraq; ſaltem exigant, quis ignorat? Subne-

Confirmatio partis negantis. Ratio 1.

Ratio 2.

Ratio 3.

E   *cto &*

atio 4. *Eſto & illud: Actiones ab homine (potiſſimum verò à Medico) ſuſceptæ, quæ non pro Cynoſurâ habent Dei Opt. Max. gloriam & proximi ſalutem, naturales neutiquam cenſendæ, & proin medico Chriſtiano indignæ. Eane ergò in Dei honorem vergunt, quæ à Sathana, lamiis &c. proficiſcuntur? Eane proximi ſaluti inſervire aſſeret quiſpiam quæ eundem in corporis & animæ præſentiſſimum diſcrimen adducunt? Annon hoc eſt in corporis periculum conjici, dum ex rectè valente æger (Amor enim morbus maximus exiſtit) ex rectè judicante amens, ex ſano inſanus & maniacus (id quod ſæpè uſu venit) efficitur? Nunquid illud eſt in animæ diſcrimen adduci, dum quis æſtro aut ſtimulo venereo percitus eò adigitur, ut Diaboli aut veneficarum aliorumq; ejuſdem ſatellitum opem imploret? dum templum S.S. Triados fœda libidine*

Ratio 5. *conſpurcat & contaminat? Quin naturæ amoris repugnat veſanus iſte furor, qui per Philtra concitatur, adeò ut nec hoc nomine naturalia eadem pronuncianda. Inter omnes enim conſtat naturalem amorem eſſe deſiderium rei pulcræ & gratæ. Pulcritudo autem iſta nobis non innoteſcit niſi aut ex aſpectu aut ex relatione. At Philtra pelliciunt aliquem in tantum furorem, ut amore rapiatur illius, quem odio pluſquam Vatiniano perſequitur, aut etiam quem nunquam vidit, cujus nec forma nec virtus unquam placuit. Re-*

Rasio 5. *pugnant quoq; pocula iſta amatoria è diametro medicamentorum naturæ ſeu modo agendi. Nullum enim horum agit ratione tertii, ſed in illud ipſum ſolummodo ſubjectum cui applicatur. Quocirca pocula iſta Circæa & Venerea vel prorſus eſſe magica vel ex accidente ſaltem interdum auctorem voti ſui compotem reddere pronuncio. Vultiſne ut dicam de Philtris quid mihi videatur, & quomodo vires ſuas interdum exſerant? Pocula iſta amatoria admixta plerumq; habent acria aut maligna, cerebro maximoperè infeſta; vel (quod ſæpius uſu venire judico) magicis cantionibus, characteribus &c. intellectus hominis impeditur, judicium pervertitur:*

tur: quo facto homo non poteſt eligere aut fugere quod ſalubre aut vitandum, ſed cæcâ fertur cupidine, nec audit currus habenas. Hinc Philtra ſæpè conciliant amorem inter eos, inter quos antea maximum creſcebat diſſidium, quippe judicii dexteritate adhuc pollens averſabatur illum, cujus amore cæco jam rapitur, inde quod intellectui jam *depravato eundem validè impreſſerit. Intellectum hic maxumoperè infeſtari, documento eſt illud, quod experientia ſæpè nobis non abſq; dolore ob oculos ponit. Videas enim pleroſq; ab hauſto philtro in delirium, maniámq; lethalem præter propinantis exſpectationem incidere. Addam & illud, affectus animi, maxumam obtinere vim in turbando & depravando intellectu. At verò quis amorem neſcit baſin & ſentinam omnium quotquot in humano corpore reperiuntur affectuum? Quid mirum ergo ſi ratio & intellectus diſtrahitur, pervertitur, corrumpitur, hominem illud appetere quod antea averſabatur? Hinc rarò amorem ex Philtris concitatum videas ſtabilem. Quamprimum enim ad ſaniorem mentem redeunt ægri, illicò antiquum obtinent, & cane pejus illos oderunt à quibus pocula hæc amatoria propinata. Nec noſtra ſolum hæc eſt opinio, philtra eſſe deteſtanda, eſſe ſuperſtitioſa, eſſe magica, eſſe viro bono præſertim verò medico Chriſtiano nomine gaudente indigna, eſſe eadem proſcribenda, & ad Garamanthas & Indos ejicienda; ſed & clariſſimorum Iureconſultorum decreta à meis ſtant partibus. Conſulatur* l. ſi quis aliquid, §. qui abortionis, ff. de pœnis. *Conſtantinus quoque Imperator mecum facit idémq; ſancitum reperio ab ipſo* l. 4. C. de maleficis & mathem. ſic & l. 9. tit. 18. de malef. & mathem. Auth. Coll. 3. tit. 1. Novell. 15. ff. l. 48. tit. 8. ad legem Cornel. de ſicariis & venef. *Ex lege Aquilia aliiſq; multis idem comprobari poſſet, niſi vererer nauſeam me vobis creaturum, ſi in re adeò manifeſtâ diutius hæream. Stat itaque ſententia firma & rata, Philtra naturalibus mediis concinnari nequaquam poſſe:*

Confirmatio ejuſdem opinionis à Teſtimonio Iureconſultorum.

non negantes interim medicamentis convenientibus ad Venerem aliquem poſſe exiſtimulari, ſed neutiquam id efficere quimus, ut determinetur iſte amor ad certum quendam, ſed promiſcuè ad

onfutatio. objectum gratum feretur. Satis ſuperq; mihi videor opinionem meam rationum fulcris ſtabiliviſſe; quò tamen veritas magis eluceſcat elidenda veniunt graviſſima quædam fulmina, quibus in nos detonant illi, qui contrarium tuentur. Agite, Auditores, favore veſtro mihi aſſiſtite, ſic abſq; Alexandri alicujus machærâ

bject. 1. nodos hos Gordios me diſſecturum confido. Ac primâ ſtatim fron-

contrario. te illud neminem percellat, quod ingerunt, omninò fieri poſſe, ut diſcordes animi conjungantur, ſiquidem per ligaturam amor & concubitus inter conjuges impediri poteſt. Labefactatur illicò teli hujus vis, ſi perpendamus deteſtandum hoc, & à Diabolo ipſo inventum opus, quod ligaturâ perficitur æquè minus mediis naturalibus abſolvi, quam Philtra. Jam verò nos hîc non quærimus, an amor concilari poſſit per pocula Venerea; ſed an naturaliter id

bject. 2. fieri queat. Nec eſt, ut prætendant ſympathiam quandam Philtris inſitam, cujus beneficio pectora odio invicem ardentia reconciliantur. Quæ enim eſſet poſſet ſympathia, inter characterem, inter imaginem ceream, inter hoſtiam, inter ſecundinam &c. & hominem amoris veſani vinculis illaqueandam? Nunquid ſympathia rebus naturalibus eſt innata? At quis affirmabit conſenſum aliquem eſſe innatum characteri, cereæ imagini &c. Dein ſympathia ſemper eodem modo agit: Sic ferrum ſemper eodem modo â Magnete attrahitur &c. Philtra non item: quin rarò exitus voto reſpondet, nec unquam ſtabilis ille amor ope poculorum Venereorum

bject. 3. exſuſcitatus. Non deſunt qui admodum triumphant in eo, dum vident, curâ magneticâ poſſe transferri quoſdam morbos in canem aut porcum, ſi ſanguis ægri teſtæ ovorum includatur, putreſcat, & beſtiæ abliguriendus præbeatur. Hinc enim evinci poſſe autumant, ſi philtrum ex ſanguine amantis concinnetur, & amato propinetur,

tur, facilè vi ſympathicâ cruorem illum amorem inter eos conciliaturum. Sed ratio iſta non tanti apud me eſt valoris, ut à conceptâ meâ ſententiâ abducar. Alia enim eſt ratio morbi corporis, alia affectus animi; illum communicari poſſe cum aliis largiar, hunc autem minimè. Quia igitur amor inter πάθήματα *animi, corruit facilè contraria opinio. Denique optimè ageretur cum illis, quibus domi Iunones iratæ aut Xantippæ (Proſerpinæ potius) latrantes & mordentes. Si enim ſanguinis tanta eſſet vis, omnes uxores maritos ſuos ceu philtro aliquo effaſcinatæ amarent.* Object. 4. *Illud præterea diluere facilè eſt, quod de aſtrorum vi ſi certa aliqua conſtellatione Philtra fabricentur, prædicatur. Stat enim penes quemvis liberum de ſigillorum iſtorum virtute judicium. Dein philtra reliqua prorſus certa conſtellatione haud componuntur, ſed quovis loco & tempore ſagæ & impuri homines eadem à ſe fabricari poſſe jactitant. Sed quò ultimam manum tabulæ admoveamus, duro adhuc nodo, durus cuneus adhibendus.* Object. 5. *Simia & vipera, aliæq; beſtiæ inter quas tamen maximum alias gliſcit odium beneficio philtrorum ex ſanguine alterius concinnatorum eò poſſunt pertrahi, ut amica pace coëant & ceu fœdere juncto, altera alterius converſatione atq; præſentia impensè delectatur. Si hoc in brutis evenit, quidni & inter homines? ſed quid reſpondeam habeo. Amor inter homines ex intellectu proficiſcitur. Homo enim amaturus, ratiocinatur ſecum An & Cur alter amore dignus. Aliter ſe res habet in brutis, quæ cæco feruntur amore, non ex ratione, ſed ex ſenſibus externis. Quemadmodum enim homini datus eſt intellectus, quo dignoſcere poſſit ſalubria & inſalubria; propria & aliena: ita brutis conceſſi ſenſus externi acriores, juxta tritum illud:*

Nos ovis auditu, nos vincit aranea tactu,
Lynx viſu, &c.

Hinc dum propino viperæ ſanguinem ſimiæ, quamprimum altera

 alteri

alteri appropinquabit ſeſe invicem amabunt, quia olfactu percipient alterum de alterius ſanguine participare. Quod autem bruta per ſenſus externos præſtant in noxiis aut ſalutaribus, in gratis aut ingratis dignoſcendis, idem homo perfectè ante lapſum beneficio intellectus percipiebat. Tunc enim illicò vires plantarum, fructuum, metallorum &c. agnovit. Sic Adamus primo intuitu agnovit Hevam eſſe carnem de carne ſua, & os de oſſe ſuo; quod eheu! nobis jam denegatum, reſtituetur tamen rurſus in beata illa felicitate, qua omnes noſtros primo intuitu lætiſſima fronte agnoſcemus & excipiemus. Quia ergò homo & non bruta à Deo defecerant, utiq; hæc non immeritò nos quoad ſenſus externos multis paraſangis poſt ſe relinquunt. Quo colophonidem ergò imponamus, facilè patere arbitror, quamvis bruta quædam poſſint vi ſanguinis alterius propinati conciliari, in homine tamen idem non habere locum, ſiquidem homo ob defectũ intellectus amplius quæ ex PROPRIO *ſint corpore agnoſcere nequit. Jam vela contraho & Philtra naturaliter haud dari inter homines concludo; interim tamen unicuiq; liberum de hac quæſtione judicium relinquo, & pro benevola iſta attentione Magnificis & graviſſimis Dominis Auditoribus me æternûm obſtrictum fateor.*

D I X I.

Quæſt. III. De pulſu amatorio.

Tandem reſtabit, Præſtantiſſime Bilitzere, ut pro facundia tua excellenti concionem hanc erudias, an pulſus aliquis amatorius concedendus, de quo multùm autores claſſici diſcrepant, licet obſervationes veterum & recentiorum idipſum non obſcurè determinare videantur.

RESPON-

RESPONSIO
CHRISTOPHORI BILITZERI
A BILITZ.

ELegans eſt fabula, Magnifice Domine Rector, viri Strenui, Reverendi, Conſultiſſimi, vosq; Patres conſcripti & hoſpites Spectatiſſimi, Nobiliſſimi, elegans, inquam eſt fabula, quam Ariſtophanes in convivio Platonis narrat; Homines in prima rerum omnium creatione à Deo Opt. Max. totius hujus Univerſitatis auctore & fundatore factos fuiſſe duplices. Quia verò brevi poſt, quatuor brachiis innixi, quatuorq; pedibus ſuffulti, celerrimi & robuſtiſſimi erant, Deosq; omnes irritaverant, propter elatam animi ſuperbiam in medio fiſſi ſunt, adeò ut ex uno homine jam duo, hoc eſt, mas & fœmina evaſerint. Quandoquidem itaque dicto modo diviſi erant, & ex altera tantum parte homo vivebat, factum, ut ad hodiernum uſque diem ad ſuam perfectionem tendat, priſtinæq; integritati reſtitui ex animo ſatagat. Jucundiſſimâ iſta fabulâ nihil aliud ob oculos nobis ponere voluit veneranda antiquitas, niſi admirandam illam ſympathiam ſtupendumq; amorem, quo mas fæmellam & contra fæmella marem complectitur. Quanta enim hujus ſit vis, teſtantur fortiſſimi, Samſon, Hercules, teſtantur ſapientiſſimi, David, Salomon, teſtantur alii infiniti, qui nimio amoris œſtro conciti violentas manus ſibimetipſis injecerunt. Poſſem adducere Tragicos Sapphonis, Phyllidis, Hæmonidis, Phædræ, Timagoræ, Zidicæ, Iphidis, Calluces aliorumq; plurimorum exitus, niſi recentiora ſuppeterent. Unum ſubjungo. Neminem ex vobis eſſe arbitror quem præterea t, non ita pridem Galeatium Mantuæ Ducem ex juſſu amaſiæ quam deperibat, præcipitem cum equo calcaribus admotis in flumen ruiſſe, ibidémque miſerè ſuffocatum. Alia plura quæ noſtrum hoc ſeculum ob oculos poſuit exempla facilè eſſet ad-

Mantuæ dux volens ex amore mortem ſubiit.

ducere

ducere, ſed recentiora ſunt odioſa & ab inſtituto meo aliena. Propoſuit enim mihi Clariſſimus & Excellentiſſimus Dn. Promotor hoc dubium enucleandum: Quandoquidem amoris tanta eſt ferocia, tanta vis, ut Deos hominesq; ſubigat, nunquid affectus hic ex pulſu deprehendi poſſit.

Affirmatio Quæſtionis.

Non pauci inter medicos etiam doctiſſimos reperiuntur, qui in ea ſunt opinione, neutiquam negandum, Amorem ex pulſu, quem Amatorium nuncupant, agnoſci. Neque prorſus rationibus deſtituuntur. Si enim hiſtoriographorum monumenta poſteritati relicta paullò diligentius pervolvimus, reperimus certè non paucos inter antiquiores illos medicos, à quibus univerſa noſtra ars Aſclepiadea promanat repertos fuiſſe, qui Pulſum huncce Amatorium experientia ſua comprobarunt. Primum quem adducunt eſt venerandus noſter ſenex Hippocrates, de quo Soranus in vita Perdiccæ prolixè enarrat, qua ratione ex Pulſu, affectuum omnium centrum amorem agnoverit.

Antiochi amor ex pulſu dignoſcitur ab Eraſiſtrato.

Trita eſt hiſtoria Eraſiſtrati, qui Antiochum ex amore Stratonices (ita enim vocabatur parentis concubina) lethaliter decumbentem prodidit ex Pulſu, de quo fuſiùs ſacræ noſtræ medicinæ Coryphæus Galenus lib. de Præcognit. ad Poſthumum cap. 6. *Cùm enim Stratonici cubiculum ingrederetur, variis modis adoleſcentis Pulſus mutatus; quod ubi deprehendit ſagax ille Eraſiſtratus, veritatem cauſamq; morbi agnovit, patri indicavit, & centum auri talenta pro munere aut brabeo reportavit. Hujus veſtigiis non infelici auſu inſtitit ipſe antiſtes noſter Galenus, qui loco jam citato ex Pulſu arteriarumq; motu diverſo deprehendit, uxorem Menippi amore Pyladis cujuſdam detineri, unde conſilio certo adhibito effectum dedit, ut illa ad meliorem mentem rediret.*

Vxoris Menippi amor ex pulſu agnoſcitur à Galeno.

Aderit forſan quiſpiam ex vobis, Auditores omnium ordinum lectiſſimi, gratiſſimi, qui dicet non exemplis, ſed rationibus eſſe pugnandum, has enim altiùs in auditorum animos deſcendere, eoſdemq; citius in contrariam ſententiam pertrahere. Huic ut occurratur,

unum

unum & alterum argumentum adducam contra eos, qui contrarium ſtatuunt, quibus omninò concludi poſſe videtur, pulſum amatorium neutiquam rejiciendum eſſe aut negandum. Confirmatio affirmativa. *Singulos affectus proprium ſibi & familiarem habere pulſum nemo inficias ire audebit. Sic Timor, Ira, Triſtitia cæteriq; affectus omnes facili negotio ex pulſu agnoſci poſſunt. Quocirca cum Amor ſit centrum & baſis omnium totius corporis noſtri affectuum, ut eleganter docet ex Galeno* Vallesius Controverſ. Medicar. & Philoſophlcar. lib. 3. & Quercetan. in Diætet. ſuo polyhiſtor. c. 5. *præter Comicos & Poëtas omnes; nihil utiq; obſtabit, quò minus ſtatuendum ſit dari quoq; pulſum amatorium, ex quo affectus hic, tanquam per certum κριτήριον prodatur. Niſi hoc vos movet, auditores, conſiderate, quæſo, mecum cauſas qui pulſum immutant. Harum ſunt tres; Facultas, Vſus, Inſtrumentum. Quia ergò, tam Facultas, quam uſus (labefactatur enim natura nimio amore, & incaleſcit corpus ejuſdemq; omnes partes) nihil obſtabit, ut puto, quo minus concludamus facili negotio ex Pulſu Amorem deprehendi poſſe, & proin Pulſum Amatorium neutiquam deſtruendum.* Determinatio quæſtionis. *Quamvis verò iſta omnia, quæ hactenus in medium adduxi, ſpecioſè proferantur; tamen apud rectè ſentientes nondum ſunt tanti valoris, ut Pulſum iſtum Amatorium, tantoperè decantatum ſtabiliant. Adeſt enim ipſe Galenus artis noſtræ Coryphæus & anteſignanus non rejiciendus, qui contra prius allatam opinionem acriter pugnat. Audite quid* lib. de Prænot. c. 6. *ſub fine aſſerat: Meræ ſunt nugæ, inquit, quicquid de Pulſu Amatorio circumfertur.* Rejicitur à Galeno pulſus amatorius. *Si hoc antiſtes noſter affirmat, qui nimis fortè ſcrupuloſus & ſubtilis alias in Pulſibus dignoſcendis fuit, quid nobis aſſerendum, qui eodem longè ſumus inferiores. Huic illud quoque adjungam, neminem hactenus exſtitiſſe, inter eos quotquot unquam fuerunt quamvis ſummâ diligentiâ in abſtruſiora, quæ in noſtra ſacratiſſimâ medicinâ plurima occurrunt, inquiſiverint,*

 qui

qui Pulſum iſtum Amatorium deſcripſerit, aut ejuſdem notas & ſigna infallibilia propoſuerit. Quæ omnia cùm ita ſeſe habeant, neminem ex vobis reperiri arbitror, qui ab ipſorum partibus ſtabit, qui ultrò diſceptant dari certum quendam Pulſum, qui amorem indicet, & proin Amatorium eundem eſſe nuncupandum. Sed ut totam hanc litem dirimamus ita pronunciandum eſſe ſtatuo: Amorem omninò ex Pulſu deprehendi poſſe, ſi ſit inconſtans, varius, celer &c. præſertim ſi ad aſpectum amaſiæ id contingat. Nec eſt ut quiſpiam mihi objiciat, talem Pulſus inconſtantiam in peſte, aliisque morbis malignis quoq; conſpici. Nam produnt hos affectus Symptomata concomitantia; in amore verò nulla cauſa vel evidens vel interna patet. Nequaquam tamen concedendum judico, ut iſte pulſus Amatorius indigitetur, quaſi ab aliis ſit diſtinctus & infallabiliter hunc affectum detegat. Habetis quid de propoſitâ quæſtione ſentiam; Vos Auditores Magnifici & omnium ordinum lectiſſimi, judicate, & pro veſtra hac in me benevolentia me totum vobis addictiſſimum habetote.

D I X I.

PETITIO PROMOTORIS AD AMPLISSIMUM Pro-Cancellarium.

Cal. Rhod. lib. 29. c. 14. FEſtivè admodum, auditores, ex adagio literæ mutæ dicuntur homines, qui in doctorum conſeſſu, quod parum literis compti, ex ſeſe vocem perficere, hoc eſt, doctos, graves, viroq; dignos ſermones proferre nequeunt, ut cum eruditioribus conſpiratu conſono coëuntes, ſint planè velut adjunctæ vocalibus mutæ, quæ per ſe minimè ſyllabam conſtituunt. Tales profectò non ſunt noſtri Candidati, quorum erudita ſpecimina non ſolùm præcedentibus ſeptimanis in ſolennibus diſputationibus atque examinibus Patres Academici conſcripti plurimùm admirati ſunt, ſed & hac ipſa horâ toti Auditorio ſe ſatis vocales,

cales, petitisq; præmiis digniſſimos demonſtrârunt. Etſi verò non dubitem, quin totum auditorium Medici Collegii decretum omninò ratum judices, adeoq; nihil ſupereſſe ſtatuat, quàm ut præſentes genere, virtute & eruditione præcellentes viri juvenes Laurea Apollinea ſolemniter exemplò coronentur & ſummos in Medicina honores conſequantur: nihilominus tamen, cum executio illius decreti minimè ſit in poteſtate noſtri Collegii, utpote cui non Regales ſed collegiales tantùm actus inſtituere conceſſum eſt; idcircò neceſſarium omninò judicamus, ut præſtantiſſimi Domini Candidati ad genua procumbant & autoritatem promovendi à Cęſarea Majeſtate & Illuſtriſſimi noſtri Principis Celſitudine reverenter & debitâ animi ſubjectione ſupplices petant. Cum autem hanc ipſam Cæſaream Majeſtatem & Illuſtriſſimi Principis ac Domini, Dn. Ludovici, Landgravii Haſſiæ &c. fundatoris Academiæ hujus munificentiſſimi, ac Dn. noſtri Clementiſſimi celſitudinem, in abſentia J Cti celeberrimi Dn. Gothofredi Antonii, repræſentet Magnificus Academiæ noſtræ Rector, vir Conſultiſſimus, Petrus Friderus Mindanus, J Ctus Clariſſimus, & pro tẽpore Procancellarius digniſſimus, ad illius Magn. nomine Collegii noſtri, & præſentium Dnn. Candidatorum me converto, majorẽ in modũ petens, ut ipſius Magnificentia mihi pro tempore præmiorum & honorum juxta ſtatuta Collegii noſtri Diribitori ritè deſignato Cæſarea & Principali autoritate poteſtatem faciat, quò petiti honores in pręſentes hos Dnn Candidatos à me conferantur. Quod ſi fecerit ipſius Magnificentia, nõ ſolum ipſos Dn. Candidatos æterna obſervantia ſibi devinctos, ſed & noſtrum Collegium gratiſſimum experietur.

RESPONSIO
Magnifici Dn. Rectoris, viri Conſultiſſimi,
PETRI FRIDERI MINDANI, JCti CELEBERRIMI, PROFESSORIS PUBL. ET ILLUſtriſs. Haſſiæ Principis LUDOVICI Conſiliarii, p.t. Procancellarii Spectatiſſimi.

INventum Medicina Dei eſt, medicusq́ peritus
Rectè mortalis dicitur eſſe Deus:
Hoc medico, hoc commune Deo, quod uterq́ miſellis
Auxiliatrices detq́ feratq́ manus.

Vti ergò magnum & memorabile facinus eſt: vir clariſſime, promotor præſtantiſſime, Domine Collega, & amice plurimùm honorande: uti, inquam, magnum & omni memoria digniſſimum eſt: Quod tres præſentes Machaonas, Aſclepiadis filios, magni Aeſculapii nepotes, divini Hippocratis agnatos, familiares, & diſcipulos, in medicum hoc βραβευτήριον, *non modò nobis, qui magnâ adſumus frequentia, omnibus, ſed toti Reipublicæ Chriſtianæ producis: Ita æquiſſimum non minus, quam juſtiſſimum eſt: quod publicè agnoſcis, palamq́ præ te fers, non poſſe medicis hiſce athletis, ſummos, quos petunt honores conferri, ſine gratiâ ſummæ rerum omnium poteſtatis. Cum igitur Sereniſſimus & invictiſſimus Romanorum Imperator, Rudolphus II. divinitus ſibi Doctores creandi & renunciandi datam Majeſtatem, Illuſtriſſimo Principi ac Domino, Domino Ludovico Heſſorum Cattorumq́ Duci in almam hanc Academiam contulerit, quæ porrò per inclutam ejus celſitudinem Clariſſimo & Conſultiſſimo viro, Domino Gothofredo Antonii* JC. *Academiæ Cancellario, & juridicæ Facultatis celeberrimo, per eundem verò nunc abſentem mihi in præſentiarum demandata eſt: Quin & præſentes Domini Candidati, non tantùm in ſecretioribus medicæ facultatis cum tentamine tum examine, ſed & in publicis diſputationibus, tum generali*

omnium

omnium totius Academiæ ordinum cenſura eos ſe talesq́ præſtiterint, qui unanimi omnium judicio digniſſimi habiti ſint, in quos ſummi in arte Apollineâ honores conferantur: Idcircò pro ea, qua jam fungor autoritate, non modo facultatem T. Excellentiæ concedo, præſentes hoſce tres Machaonicæ gentis athletas utriuſque Medicinæ Doctores faciendi declarandiq́: ſed & omnes quotquot adſumus, ut id, quod medicis cum ipſo Deo commune eſſe, ſuprà diximus, per divinam ejuſdem gratiam, quàm feliciſſimè conſequantur, animitus comprecamur, gratulamur.

CANDIDATIS JURAMENTUM
IMPONITUR,

JAm tandem quod hactenus in votis habuiſtis, Candidati doctiſs. obtinuimus: En! Igitur in conſpectum veſtrum toties exoptatam & adamatam Medicinam, virginem caſtiſſimam produco, quæ vel Helenam ſua pulchritudine longè ſuperat: hæc recta fronte, temporibus ſolis ſplendore corruſcantibus, genis lacteis, rubeiq; oris hiantibus labris, ac niveo pectore ita percellit animos veſtros, ut amoris illius, quo hactenus tot laboribus exantlatis eandem proſequi voluiſtis, fructum ultimum, ipſam ſcilicet amatæ ſponſæ poſſeſſionem & conſecutionem jure quodã expetatis. Meritò dubitaret auditorium verbis amici cujuſdam noſtri Medicinæ effigiem deſcribentis:

Hæcne DEA? eſt Medicina. Iovis num filia? Iovæ. *Tob. Tandler. Prof. in Acad. Wittebergenſ.*
Tempora cur radiant ſoli æmula? mente refulget.
Quid frons recta? fidem ſignat. Gena lactea? mores
Ingenuos. Rubei labra oris hiantia? fontem
Eloquii. Niveum pectus? cor prodit apertum.
Quid liber in læva notat? artem. Dextra quid herbas
Iactitat & flores? opus experientiæ. Echidna

 Cur

Cur fugit? illa fugat morbos, virusq; nefandum.
Ergo mihi ſalve, Medicina ſerenior omni
Sidere, par Divis: hæc vos ſuper aſtra reponit.

Sed cur diutius appetitum veſtrum detineo? protinus hanc ipſam toties deſideratam caſtiſſimam ſpōſam vobis connubio jungam ſtabili, propriamq́; dicabo, ſi primum jurejurando progenitori hujus Deo Opt. Max. Archiatro ſummo obſtricti fueritis. Tu igitur Miniſter hujus Academię clarè & perſpicuè pręlegas illa capita ad quę religiosè juxta normã ſtatutorũ pręſentes Dn. Candidati jurabunt.

JURAMENTUM.

RENUNCIATIO.

QUod igitur auſpicatò fiat, Deoq́; inprimis gratum, Reipublicæ ſalutare & proximo utile ſit: Ego GREGORIUS HORSTIUS Med. D. & Profeſſ. ordinarius, pro autoritate Cæſarea & Principali mihi conceſſa ex Decreto totius Academiæ, & inprimis Collegii Medici, tres hoſce viros eruditione, virtute & avorum præcellentia mactos, nimirum

Ludovicum Jungermannum Lipſienſem Miſn.
M. Melchiorem Schönwalderum Goldbergenſem Sileſ.
Chriſtophorum Bilitzerum Neoſtadienſem Sileſ.

omnes & ſingulos, ſorte, citra eruditionis præjudiciũ ita locatos ſacræ Medicinæ Doctores creo, creatos renũcio, renunciatos proclamo, iiſdemq́; docendæ exercendæq́; Medicinæ poteſtatem, unà cum privilegiis & immunitatibus publicis, Doctoribus Medicis ubivis terrarum Regali autoritate conceſſis ampliſſimam facio, in nomine Sacroſanctæ Trinitatis, Dei Patris, Filii & Spiritus Sancti, Amen.

EXPLI-

CÆterùm ſolenne eſt piæ vetuſtatis inſtitutum, quo prolytæ, qui inaugurantur & in Doctorum ordinem promoventur, ceremoniis certis de quibuſdam neceſſariis admonentur. Hunc morē & ego ſervaturus primùm vos recens creatos Doctores in Cathedram hanc ſublimē conſcendere jubeo: poſtquā enim inſignia Doctoris Medici accepiſtis, ſupereſt ut ipſi doceatis & artem noſtram veſtrâ diligentia illuſtrare cōtendatis. Hanc ſuperiorem Cathedram nō cuivis, ſed illis tantùm concedi ſolere noſtis, qui labore & ingenio publico docendi munere funguntur: memineritis igitur profeſſionem veſtram non otioſam eſſe dignitatem, ſed meliùs exornari non poſſe, quam labore, ſtudio atq; induſtria. Cathedra.

Porrò librum vobis exhibeo, eumq́; apertum, ut hoc ritu vos commonefaciam, quidnam in hac Cathedra docendum & juxta quam normam ac methodum ægris in poſterū imperandum: non enim ars noſtra vana eſt phantaſia, quæ ex ſomniis noſtri cerebri pro lubitu ꝓducatur, ſed ſolers eſt inquiſitio naturæ, cū teſte Hippocrate ἰατρὸς τῶν νόσων ἡ φύσις. Hanc deſcriptā invenietis in Græcorum, Latinorum & Arabum relictis monumentis: hæc igitur nocturna verſate manu, verſate diurna. Quod dum facitis, eò allaborandum, ut in nullius verba Magiſtri ſervili quadam ingenii imbecillitate juretis, quâ de cauſa libros eoſdē vobis claudo, tum ut proprio rationis lumine diligenter in aliorū placita inquiratis, tū etiam, ut illā promptitudinem vobis comparetis, qua libris etiā longè remotis ea, quæ veſtri officii erunt, alacriter peragere poſſitis. Liber.

Tertio loco pileum vobis impono, qui veteribus libertatis quoddam ſignum ſtatuebatur: Hinc *Cœlius Rhodig. lib.* Pileus.

*dig.lib.*20.*l.ant.cap.*12. Marci Bruti ſtatuis pileolus addebatur cum pugiunculis duobus reſtitutæ libertatis argumẽto ipſius maximè opera & Caſſii. Hinc olim ad pileum vocabantur ſervi manumiſſi & libertate donati (*vide Livium lib.*4.*decad.*3.) Nec ſolius libertatis, ſed & honoris ſymbolum quondam erat pileus, unde pilei umbraculo Hippocratis imagines contegebantur. Vos igitur & libertatis & honoris jam dudum promeriti ſymbolum pileum accipite, quo contecta capita veſtra citius aliis caneſcant, γίνονταί τε μᾶλλον πολιαὶ σκεπαζομένων τῶν τριχῶν, ἢ διαπνεομένων, *teſte Philoſopho lib.*3.*hiſt.an.cap.*11, quamprimùm igitur canitiem præproperam & ſenectutem induite, quò relictis ſtudiis juvenilibus res ſerias, quarum cura ſenes tangi conſuevit, & libertate & honore veſtro dignas peragatis.

ANNULUS. Annulis aureis quarto loco digitos veſtros exorno, quo ipſo vos commonefacio, quòd non ſolum dignitate veſtra plebejos longè ſuperetis, ſiquidem, *Plinio teſte lib.*33.*cap.*1. quondam apud Romanos his tantùm qui legati ad exteras gentes ituri eſſent, annuli publicè dabantur, quoniam ita exteris honoratiſſimi videbantur, neq; aliis, uti mos fuit, quam qui ex ea cauſa publicè accepiſſent, vulgoq́ue ſic triumphabant: ſed etiam quilibet veſtrum hoc ipſo tantquam ſymbolo ſacræ Medicinæ, Sponſæ ſuæ nihilo minori quàm conjugali fide obſtringitur, ut illa vobis, vosq́; illi firmiſſimo & indiſſolubili nodo conjuncti maneatis. Eſt autem pronubus annulus ex auro, metallo longè puriſſimo, confectus; eò igitur allaborabitis, ut ſincero amore hanc vobis jam deſpõſatam Medicinam indeſinenter excolatis: figura cõſtat circulari, cujus finis apparet nullibi, quo ipſo infinitũ amoris illius vinculum innuitur. Veſtrũ igitur erit, qui Medicinę ſanctiſſimo matrimonio eſtis cõjuncti,

juncti,ut de exiſtimatione ejus per quam ſitis ſolliciti,nec mentem perturbari patiamini, quo minus de caſtiſſima hac conjuge aſſiduè cogitetis, vosq; in officio contineatis, quod in pleriſq; ſcholis Europæ per cingulum novis Medicinæ Sponſis exhibitum indicari conſuevit.

Tandem in medicam civitatem vos cooptatos oſculo excipio,oſculo,inquam,non impudico, quod JCto ſuſpicionem præbet adulterii & plurimis pœna legis Juliæ plecti debere ſtatuitur, ſed honeſtiſſimo, quo Sponſa veſtra caſtiſſima vos advenientes exoſculatur, antiquorum ritu, quo olim, D. Aug. teſte, advenientes oſculo ſalutabantur. OSCULU

Jam nihil ſupereſt, quàm ut amoris illius conjugalis fructus eminenter in vobis luceſcat, quod cereæ faces ardentes,quę præferuntur,innuunt:ſplendeat lux veſtra, ut omnes intelligant ab inſcitiæ tenebris vos eſſe remotiſſimos. Sed ut cera tædas accenſas temperatiſſima ſua qualitate nutrit & conſervat:eſt enim cera,quod vobis notiſſimum,in excedentium qualitatum medio, qua de cauſa calidis,frigidisve medicamentis optimè miſcetur : ita vos etiã animi affectus inhibeatis, & actiones veſtras ad ejuſmodi mediocritatem reducatis, ut variis ægrotorum ingeniis eædem optimè accommodentur. Non enim parum moleſtiæ devorandum eſt Medico, cùm non raro tàm animo quàm corpore laborantes ægri ſeſe offerant. Quò autem promptiùs hoc ipſum perficiatis, frequens accedat exercitatio juxta rationis præſcriptum ſuſcepta: FACES.

Vidi ego quaſſatas motâ face creſcere flammas
Et vidi nullo concutiente mori.

Ubi verò ex præſcripto rationis, & methodi,quod officii ratio requirit, præſtitum à vobis, adeoq; lumen veſtrum

 in apri-

in aprico accenſum fuerit, invidiæ tela nihil curabitis: ut enim culices & muſcæ confertim è tenebris ad flammam tædarum proſilientes ſeipſas interimunt, ſic etiam invidiâ tandem ſibi ipſi venenum redditur. Veruntamen hoc optimè notabitis tædam incenſam lumine ſuo privari, & eo ipſo nutrimento, quo ante conſervabatur, depravari ſolere, tunc temporis, ubi deorſum inclinatur; Ita ingenii lumen non rarò obſcuratur, ubi donis à Deo Opt. Max. conceſſis abutimur. Quod cum de vobis minimè ſuſpicari poſſim perorandi finem facio, & vobis ex animo bene precor, ut honore jure meritoq; in vos collato diutiſſimè feliciſſimeq; vobis frui contingat, in nomine illius, qui trinus & unus cuncta moderatur, cui ſit gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

GRATIARVM ACTIO.

MELCHIORIS SCHONWELDERI SIL. ſuo & reliquorum competitorum nomine.

HEu! quantus dolor eſt, quæ pectus cura fatigat,
Dum dubius vitæ committit navita ventis
Carbaſa; quando parat Titan relevare moleſto
Colla jugo, nitidámq; obfuſcant nubila tædam
Phœbi; ſuſpectæ fiunt dum marmoris undæ;
Dum murmur minitans majora è collibus altis
Auditur longo tractu, petræq; gemiſcunt;
Cynthia dum vultum condit; dum ſidera cælo
Labuntur, nimis & ventis agitata tumeſcit
Vnda; ratiſq; levis rapitur cælum inter & undas:
Tunc anceps ſyrtis trepidæ vada dura carinæ
Promittit, ſubitóq; impulſu prora gemiſcit.

Horren-

Horrendo ſonitu, ut ſtygias audire querelas
Jurares: fluctus latere heu! titubante frequentes
Cymba utrinq; bibit; fidi jam cura magiſtri
Deſperat; labente manu dimittit habenas
Nauta, dolétq; animam levibus quod credidit auris,
Et quod cogatur ſulcans dubio æquor accurſu
Vitæ inter mortísq; vias jam fidere ligno;
Planctibus impletur gemitúq; polúsq; ſalúmq;
Exeſis ſcopulis ſuperatis; anchora læto
Dum portu excipitur; compleſti quando FavonI
Blande ſinus laxos velorum; jubila ſurgunt
Et plauſus: Confuſa canit plebs murmure miſto;
Gaudia teſtatur quivis: Mox fronde virente
Cingitur omne caput: jucundos tibia cantus
Effundit; cuncti votiváq; munera portant.
Hinc Neptuni aras donis cumulare laborant:
Naulum perſolvunt, & grates pectore toto
Promunt, debetur queîs gratia dia magiſtris.
Disjecti nimbis variis, crebrísq; procellis
Hactenus, ô ſocii fuimus, dum Palladis arcem
Pegaſidúmq; chori placuit juga ſumma ſubire.
Ah! quoties ſyrtis fauces expandit hiantes!
Ah! quoties nobis extrema minata Charybdis!
Ah! quoties, malefida cohors modulamine dulci labores
Sirenum voluit cautos abducere vero
Tramite! Quot gemitus, lacrumas, quantósq;,
Quanta pericla ſumus perpeſſi? cura dolórq;
Naufragiíq; metus pectus confecit acerbis
Morſibus: En tandem ſperatum nunc pede fauſto
Hîc premimus portum: ter io ter ióq; canoro
Ingeminare decet plectro; nunc io triumphe!

Iô triumphe! Hoſtes en colla ſubacta trophæis
Vſq; ferunt, optata diu nunc pompaq; Athenis
Haſſiacis ſunt: fas ergò litare decenter
Muneraproſtratosq; decet pia fundere vota
His, quorum nutu in littus deducta petitum
Quaſſa ratis. Deus eſt, qui vela implevit amicâ
Aurâ: RODOLPHO *nobis inſtructa carina eſt*
CÆSARE. *Sed Princeps* LUDOVICUS *ſumma pericla*
Pro nobis ſubiit, ſummo dum culmine mali
Hæſit, & 1. anguſto conſtrictus corbe, futura
Prælia ventorum prædixit: 2. lumine certo
Dumve obſervavit, quæ ſemita ritè tenenda
Jam ſit nauta tibi: 3. longinquum ſive notavit
Dum portum, lætisq; novis recreavit anhelos
Claſſis præfectos. Naucleri munus obivit
RECTOR *Magnificus, qui cymbam flexit in undis*
Errantem. Aſclepio ſed tu generoſa propago
Nata, ſalutari quæ enarras myſtica Phœbi
Conatu, multum tibi ſe debere fatetur
Noſtra ratis: vaſto pandiſti carbaſa ponto:
Jam pede prolato tentaſti pectore forti
Transverſos captare notos: jam ponere malo
Antennas medio tutas: jam lina parabas
In ſummo religare loco, dum navita flatus
Optabat totos, & ſuppara vela tremebant.
Aſt tu PROMOTOR *qui cura es maxuma Phœbi,*
Deliciæ Charitum, turbæq; novenſilis; acri
Voce ciere tubæ voluiſti cymba magiſtros
Quos noſtra obtinuit, quo promptius uſq; labores
Perferrent, gratum & portum accelerare juvarent.
Aſt vos ô myſtæ venerandi Numinis: almæ

Vosq;

Vosq́ ſacerdotes Themidos: ſata turba ſophorum
Pallade, noſtra ratis veſtrâ ſuffulta fideli eſt
Curâ: Quando ſinus non pandit fortior aura
Plenos, juverunt languentes brachia ventos.
Vos vidi adductos remos lentare, vibrareq́
Alterno nixu ſulcatas marmoris undas:
Sæpiùs increpuit cymbæ latus, atq́ diremtæ
Canæ Neptuni ſpumæ quas evomit ardens.
Eja agite ô ſocii, ſacras adolemus ad aras,
Excipiant pia vota poli, ſacra olea fronde
En vernante comas cingit? Tibi magne JEHOVAH
Qui cymbam noſtram duxti, ſit gloria ſumma.
Tu Deus alme mane nobiſcum: perge favere,
Sis Helice poſthac noſtræ & cynoſura carinæ,
Donec nos ſiſtes emerſos fluctibus hujus
Immundi mundi in portu, quem ſancta caterva
Chriſtiadum, aligeriq́ chori jam cantibus implet.
Eructare lubet gravido de pectore carmen
Indutusq́ gravi benefacta referre cothurno
Veſtra paro proceres Giſſeni; aſt entheus ille
Eheu flacceſcit vigor, & ſiccata rigeſcit
Vena; ſtupet Genius; Quis enim tot munera fando
Explicet? aut dignas perſolvat pectore grates?
Tu Clarii dux magne chori; tu docta caterva.
Caſtalidum faveas, alieno hoc ære benignè
Eximar; ah gratam cantu perſtringite mentem.
Audivêre preces Divæ; jam Cynthius arcum
Laxat, dimittit telis gravidamq́ pharetram
Et percuſſa canit plectro chelys iſta canoro:

APOLLO AD IMPERATOREM.

O RUDOLPHE SATOR *noſtri* FAUTORQ; *Lycei*

(*Quod Giſſæ Haſſiacis, ſpem præter, floret in oris*
Et vernans creſcit;) tua te beat incluta virtus,
Sidereoq́ choro es jampridem intextus, ovanti
Applauſu noſtri gregis: en heroica geſta
Per te EUROPA *canit; ſed præter cætera cuncta*
Immortalis eris, languentibus uſq́ Camænis
Pegaſidumq́ choro quod docto exſtruxeris ultrò
Hoſpitium lautum Giſſæ, quà noſtra voluptas
Deliciæq́ & fixa ſedes; Heliconia colla
Sordeſcunt nobis: hæc tempe dulcia cantus
Sæpiùs excipiunt noſtros, dum chorda ſonori
Eboris extollit vaſtum tua geſta per orbem.
Dividit hîc nuper noſter grex carmine ſuavi
HASSIADUM *quantum ſis raptus amore Dearum,*
Debeat & quantum tibi GISSA, *novemq́ ſorores*
Cum Gratiis Charitumq́ cohors; pernicibus alis
Ecce ſonos rapuit noſtros celer EURUS, *& illis*
Qui Solem cernunt naſcentem narrat; at AUSTER
Oris, quas torrent ferventia brachia Cancri.
Defuit haud BOREAS *glacialis; namq́ furori*
Vrſæ ſubjectis melos hoc recitavit: anhela
Afflatu ſed corda fovens tu blande FAVONI
Partem portaſti ad loca, quà laxare quadrigas
Jam laſſas Titan ſuevit, ruit inq́ cupitas
Tethyos albentes ulnas: plaga cuncta capeſſit
Inde tuas laudes, CÆSAR, *tu perge* FAVERE,
Et qui nuper eras SATOR *eſto* FAUTOR *in ævum,*
Sic benè honos nomenq́ tuum laudesq́ manebunt.

CLIO AD PRINCIPEM ILLUSTRISSIMUM.

CLIO *geſta canens ſuccedit, fundere ſuavi*
Gutture verba parat, votiváq́ munera ſpondet:

O LUDO-

O Ludovice *heros fortiſſime, magne Patrone*
Cattorum, tua Gissa viret, *fructúsq; petitos*
Protrudit: Charites *en tres produximus: illa*
Viribus Herculeis *ſpondet contundere tela*
Crudelis lethi Succis, *vovet altera quod ſit*
Sopitura *necis* Terrores; *Tertia* Gnavum
Sed referet Medicum *poſthac: has Charon acerbis*
Inſequitur lacrumis; vacua & deſerta carina
Ad Phlegetontis aquas torpeſcit: paupere vena
Grates iſta Trias generoſo è ſanguine nata
Aſclepii dicit tibi Princeps *optume, ſéq;*
Æternùm obſtrictam devoto corde fatetur.

THALIA AD RECTOREM MAGNIFICUM.

M*Agnifico noſtro Nauclero hos nectere geſtit*
Docta Thalia *modos: Tu corde ſtupente* Favorem
Numinis ætherei ſenſiſti; Gissa *vireſcit*
En magis atq; magis, tibi dum commiſit habenas.
Eja agito Rimare *Dei quæ gloria mandat:*
Eja agito Rimare *Themis quæ præcipit alma:*
Eja agito Rimare *jubet quod ſacra Lycei*
Noſtri majeſtas, ſic te ſuper æthera voce
Garrula noſtra chelys feret, & cantaberis ore
Palladiæ Triados *quam pulpita amica capeſcunt*
Doctorum, cujus jam vinctáq; tempore lauro.

EUTERPE AD COLLEGIUM MEDICUM.

T*Ertia Caſtallidum ſoror has è pectore toto*
Euterpe *promit voces: ô ſacra propago*
Aſclepii Coíque ſenis, nunc aureus almam
Phoſphorus adduxit lucem, mactantur honore
Quâ ſummo Charites tres iſtæ munere veſtro;

Has

Has jam portus habet, tutò pelagiq; tumentes
Jam rident fluctus: has propter Phœbus Apollo
Aôniiq; chorus lepidus mactabit honore
Vos cunctos ſummo, vernabit gloria veſtra, &
Perpetuo noſtri fructus carpetis amoris.

MELPOMENE AD PROMOTOREM.

HORSTI, *Melpomene tibi jam ſeſiſtit, agitq;*
Grates, quod ſacros injeceris hoſce corymbos
Temporibus noſtris, quos ille Machâonis ingens
Eduxit lucus, mox famæ anademata dia
Illuſtris; totos en nos tibi mancipat uni.
Poſt JOVAM *tibi cuncta vovet quæ pectora noſtra*
Vel vires poterunt unquam: benè vivere nobis
Quod jam conceſſum, data quod ſint digna brabéa,
Hoc munus PATER *ecce tuum eſt; tu perge favere;*
Te ſtorge impellat pia nos redamare paternè;
Per te ſurgat honos Phœbi, ſpretamq; tuere
Pallada, ſic per te benè SURGET GISSA VIRORE.

CONJUNCTIM JAM RELIQUÆ MUSÆ AD Dnn. Profeſſores, Hoſpites & Studioſos.

N*Vnc junctim fundit grates Polyhymnia Myſtis*
Numinis altitoni: Conſultos tollit ad aſtra
Aſtrea, vates ERATO, *quæ tempora rerum*
Obſervat: lepido TERPSICHORE *docta Sophorum*
Eſt præfixa choro, procerum cui juncta corona
Vrbis: CALLIOPE *(fidibus quæ clara) juventæ*
Solvit Apollineæ pia vota: his pectine ſuavi
Nos qui appellentes ripæ excepêre, politam
URANIAM *dabimus, quæ gratâ mente repoſta*
Hæc benefacta piè ſpondebunt: pectore nunquam
Excidet iſta dies nobis, ô Giſſa; Camœna
Te noſtra extollet dum Spiritus hos reget artus.
Nunc hæc dulciloquâ ſolvatur voce caterva:
Plaudite io ſocii, nunc plaudite, plaudite cuncti.

FINIS.